

Overkomstkring HHK Kruiningen

Overkomstkring Voorjaar 2021

Samenvatting

Boekje met teksten en presentaties van de overkomstkring van voorjaar 2021

Kerkenraad en Kerkvoogdij
Overkomstkring 2021

1 INHOUDSOPGAVE

1	Inhoudsopgave	1
2	Voorwoord.....	2
3	Avond 1 – Geschiedenis HHK en HHG Kruiningen	3
3.1	Vorbereiding voor de avond	3
3.2	Agenda Avond 1 - Kerkenraad.....	3
3.3	Korte geschiedenis van ontstaan van de gemeente te Kruiningen	4
3.4	Powerpointsheets: een korte samenvatting.....	5
3.5	Notitiepagina.....	21
4	Avond 2: Visie op Gemeente – Identiteit – Visie op Prediking	22
4.1	Agenda van de avond	22
4.2	Vorbereiding (visie op de gemeente / identiteitsdocument / visie op prediking)	22
4.3	Kerkorde en kerkelijke structuur (en verkiezingen).....	30
4.4	Kerkorde 31	
4.5	Overige informatie	34
4.6	Notitiepagina.....	35
5	Avond 3 – De Kerkvoogdij	36
5.1	Agenda van de avond	36
5.2	Vorbereiding voor de avond	36
5.3	Kerkordeartikel	36
5.4	Powerpoint presentatie	36
5.5	Notitiepagina.....	46
6	Avond 4 – Diaconie, Ichthushulp en andere	47
6.1	Agenda van de avond zelf (invoeogen).....	47
6.2	Korte Samenvatting Powerpoint.....	47
6.3	Notitiepagina.....	63
7	Avond 5 – De Derde Belijdenisvraag	64
8	Bijlagen (leesteksten)	65
8.1	Lezing ds. Ten Klooster (Geschiedenis HHK)	65
8.2	Lezing ds. Van der Bas: Hervormd gebleven voorbij 2004, wat betekent dat in prediking en pastoraat? 71	

2 VOORWOORD

Allereerst: heel hartelijk welkom in de Hersteld Hervormde Gemeente van Kruiningen.

U ontvangt dit boekje van twee colleges, te weten: 1) de kerkenraad en 2) de kerkvoogdij van de Hersteld Hervormde Gemeente (HHG) Kruiningen. Dit boekje bevat het programma van de 4 avonden van de Overkomstkring, waarvoor u bent uitgenodigd. In dit boekje vindt u de agenda's (het programma) van de 4 avonden en literatuur, die u kunt lezen als voorbereiding op de avonden. We gaan ervan uit dat u die avonden ook voorbereidt door de literatuur te lezen en eventuele vragen daarover stelt. Tevens vindt u er de samenvattingen van de PowerPoints van de avonden.

De Overkomstkringen zijn in 2017 opgestart toen de groei van de gemeente stevig doorzette en op de kennismakingsbezoeken iedere keer dezelfde stof werd besproken. Op zich was dat natuurlijk niet erg, maar het kennismaken lukte niet meer op één avond en een aantal te bespreken zaken bleven ook liggen. Ook de kerkvoogdij hield in het verleden kennismakingsgesprekken met nieuwe leden. Dat kon efficiënter en vandaar de Overkomstkring.

Een ander doel waarmee de kring is opgezet, is: kennismaking. Ons idee was en is dat een aantal avonden overkomstkring meehelpt om sneller kennis met elkaar te maken. Hiervoor wordt iedere avond ook de gelegenheid geboden en door middel van een spelvorm inhoud aan gegeven.

De gemeente van Kruiningen groeit. In 2017 zijn daarom diensten belegd in Goes, omdat het gebouw in Kruiningen overvol raakte. Volgens onze visie als gemeente willen we niet groter worden dan ongeveer 450-500 leden en de gemeente ook zo dicht mogelijk bij de mensen brengen (ieder dorp een eigen gemeente). Belangrijkste blijft echter, dat we gemeente van Christus zijn in de diepste betekenis van het Woord. Hij het fundament. Gelegd, uitverkoren en dierbaar voor God. En wij als levende stenen op Hem gebouwd. Dit vinden we ook in 1 Petrus 2. Dan hebben we als gemeente en als individuele leden ook een dure roeping, namelijk om de zonden af te leggen en als een koninklijk priesterdom te leven in deze wereld. En hebben we ook een boodschap voor deze wereld en een roeping in en naar deze wereld. Het is de wens en bede, dat zo de gemeente van Jezus Christus te Kruiningen en in Goes mag groeien en bloeien tot eer van God de Vader (Johannes 15).

Naast gemeente van Jezus Christus, zijn we ook gemeente in een rijke Reformatorische traditie (of; Gereformeerde traditie) en willen we als gemeente ook staan op de fundamenten van Schrift en Belijdenis, zoals ooit de Gereformeerde Kerk in Nederland (vanaf de Reformatie) en later de Nederlandse Hervormde Kerk. We besteden ook ruime aandacht aan het 'Hervormd-zijn', omdat we die roeping ook voelen naar hen, die in 2004 niet meekonden in de Protestantse Kerk in Nederland. Daarbij willen we geen eiland zijn, maar met de bede van Jezus Christus uit het Hogepriesterlijke gebed (Johannes 17 vers 11: "En Ik ben niet meer in de wereld, maar deze zijn in de wereld, en Ik kome tot U, Heilige Vader, bewaar ze in Uw Naam, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij een zijn, gelijk als Wij") zoeken wij naar eenheid en samenwerking waar dat kan.

We wensen u een gezegende tijd toe in de gemeente en hopen en bidden, dat u en de uwen ook een zegen voor anderen mogen zijn.

Namens de Kerkenraad en Kerkvoogdij.

3 AVOND 1 – GESCHIEDENIS HHK EN HHG KRUININGEN

3.1 Voorbereiding voor de avond

- Lees de artikelen van Ds. Ten Klooster (6.2) en Ds. C.J.P. van der Bas (6.3).
- Eventuele vragen die de artikelen oproepen graag meenemen naar de Overkomstkring, avond 1.

3.2 Agenda Avond 1 - Kerkenraad

1. Opening
2. Kennismaking
3. Geschiedenis NHK / HHK
 - a. Uitleg geven van geschiedenis NHK / HHK (zoals boven genoemd)
 - b. Doorspreken in twee of drie of viertallen wat er in de kerkdiensten daarvan teruggezien / teruggehoord wordt
 - i. In de prediking (plaats van exegese / toepassing)
 - ii. In de bediening van de Doop (plaats van het verbond en de beloften)
 - iii. In de bediening van het Avondmaal
 - iv. In de liturgie
 - v. In de nodiging tot het heil
 - vi. De plaats van de heiliging en praktijk van alle dag
 - vii. In het gemeentezijn door de week
 - viii. In de boodschap voor de wereld
 - c. Doorspreken van de vraag: In hoeverre ben ik / denk ik 'hervormd' en waar liggen mijn uitdagingen en hoe ga ik dat doen?
 - i. Concreter: wanneer ik HHK word, wat zou ik kunnen doen om bij mijzelf het zogenaamde 'hervormd zijn' te stimuleren? Wat zou mij daarbij kunnen helpen? Wat heb ik daarvoor nodig?
 - d. Terugkoppelen in de grote groep
4. Geschiedenis Evangelisatie Waarde naar Hersteld Hervormde Gemeente nu
5. Vragen
6. Afsluiting

3.3 Korte geschiedenis van ontstaan van de gemeente te Kruiningen

- 1965: Situatie Hervormde Gemeente Waarde
Verzoek om voorgaan predikanten Gereformeerde Bond
Hervormden komen bijeen bij fam. Van Weele te Waarde
- 1967: Oprichten Evangelisatie
Begin diensten in zaal van Hervormd Centrum.
Bezoekers zijn hervormden en afgescheiden sympathisanten. Dit is altijd zo gebleven.
Tegenstand vanuit de Hervormde Kerk
- 1971: Dorpshuis komt beschikbaar - o.a. Ds. Catsburg sr. gaat voor
Elke zondag is er nu 1 dienst, middag of avond
Steeds is verzocht om in Hervormde kerk te mogen kerken.
Werd in jaren '90 lastiger door SOW proces.
- 1973: Preken opnemen / Piano-Traporgel-Elektronisch orgel
Van 1 naar 2 diensten
- 1976: Stencil: meditatie en info / Ledenvergadering
Bijbelkring / Huisbezoek (predikant-mentor)
In de jaren 80 mentor o.a.
- Ds J. Catsburg uit St. Maartensdijk
 - Ds D.J. Budding uit Scherpenisse
 - Ds Tj. De Jong uit Poortvliet
- 1982: Catechisaties
- 1983: 3 maanden in dorpscafé
- 1988: 25 leden / Wisselingen in bestuur
- 1993: Vrouwenvereniging 'De Kandelaar' wordt opgericht
- 1995: 1e pogingen, gedachten om tot gemeente te komen
106 leden
- Mentor in de jaren 90 is Ds. D.J. Ekeveld uit St Philipsland
- 2000: Kruiningen: Ichthuskerk uit 1955 beschikbaar en gekocht
Door gemeenteleden opgeknapt: samenbindend
- Mentor wordt Ds. A. Simons, bijgestaan door Ds. J. Lohuis.
 - Pastoraal medewerker wordt dhr. H. Zwagemaker.
- 2004: PKN een feit
Gemeente gaat niet mee, enkele leden vertrekken, uit omliggende gemeenten komen er gemeenteleden bij
Ds. Simons en Lohuis vertrekken, mentor wordt ds. J. Kot
16/12 Instituering HHG Kruiningen, 185 leden
- 2005: Kerkenraad, eerst 5 – 6 leden. Consulent wordt ds. J.Joppe
Snellere groei door aanwas vanuit afgescheiden kerken, steeds minder geboren "hervormden"
- 2006: Aankoop pastorie
- 2008: Kerkvoogdij wordt opgericht, bestuur Evangelisatie vertrekt
- 2009: Begin beroepingswerk
2010-2016 Ds. C.J.P. van der Bas (samen met Tholen)
Kwam uit Woudenberg, vertrokken naar Malawi (Zending HHK)
2016-heden Ds. J.R. van Vugt - Kwam als kandidaat
- 2006-2016 Groei gemeente van 200 naar 400 leden
- 2017: 9 april - Start diensten in Goes
Gemeente groeit naar 500 leden
- 2018: Vanaf 1 januari 2018 twee diensten per zondag in Goes

- Gesprekken over de aankoop Kerkgebouw "de Hoeksteen" te Goes
 Gemeente groeit naar 600 leden (april 2019: 665 leden)
- 2019: Januari: ingebruikname van De Hoeksteen voor de HHK Goes i.o.
 Gemeente groeit naar 700 leden (december 2019)
- 2020: 26 januari wordt de gemeente van Goes zelfstandig met ongeveer 200 leden
 In Kruiningen blijven ongeveer 500 leden.
- 2020: In maart worden de kerkdiensten door het COVID-19 virus nog door maximaal 8 personen
 bezocht en verzorgd. De rest van de gemeente volgt online de diensten via de website
 van de gemeente en een livestream op YouTube. In juni en juli worden de regels versoepeld.
 De gemeente gaat kerken op twee locaties: de wijken Kruiningen Kern (1) en Kruiningen
 Rand (2) en Yerseke (3) kerken in Kruiningen, de Ichthuskerk. De wijken Rilland,
 Waarde, Oostdijk (4) en Krabbendijke (5) gaan kerken in de Gereformeerde Kerk in Krab-
 bendijke.
- 2020: in september 2020 is de gemeente Kruiningen 550 en de gemeente van Goes 250 in
 aantal leden (belijdende-, doop-, geboorte- en gastleden)

3.4 Powerpointsheets: een korte samenvatting

Agenda Avond 1

Welkom en opening

Agenda van deze avond

Kennismakingsspel

Inleiding

- Geschiedenis NHK / HHK
- Geschiedenis HHG Kruiningen

Pauze-gelegenheid tot nader kennis maken

Bespreken stellingen die het kerk zijn aangaan

Afsluiting

- Volgende avonden o.a. over prediking, gemeente zijn, wat doet kerkvoogdij enz. enz.

Opening & Welkom

- Zingen
- Lezen
- Gebed

Kennismaking

Rondje voorstellen

- Noem de naam of namen van hen die eerder geweest zijn en dan je eigen naam

(Op de wijze van: Ik ga op reis en neem mee...)

Geschiedenis NHK / HHK - (1815-2020)

GESCHIEDENIS NHK (1618-1815)

Gereformeerde Kerk in de Republiek

- Vanaf de Reformatie tot 1795.

Gereformeerd = een kerk gebaseerd op de Bijbel en Belijdenis

- "Drie Formulieren van Enigheid"
- 1. Nederlandse Geloofsbelijdenis (1561)
- 2. Heidelbergse Catechismus (1563)
- 3. Dordtse Leerregels - Vijf artikelen tegen de Remonstranten. (1618-1619)
- De Dordtse Kerkorde (DKO) = leidend in het bestuur van de Kerk.
- Van groot belang was de Dordtse Synode.
- Eigenlijk begint daar de Hervormde (Gereformeerde) Kerk in Nederland.

Tot 1795 was die Kerk de bevoorrechte kerk in Nederland

- 1795– 1815: Franse Tijd/ Bataafse Republiek. Hier komt de scheiding van Kerk en Staat. Hervormde kerk raakt haar bevoorrechte positie kwijt.
- 1815– Reorganisatie Nederlanden (Koning Willem 1) – ook reorganisatie van de kerk

Geschiedenis NHK/HHK 1816-1951

Algemeen Reglement van 1816

- Overheid bepaalt bestuur van de kerk – Koning en minister bepalen

Afschaffing Dordtse Kerk Orde (DKO)

- Er komt een Reglement → tot 1951 (dan komt er een nieuwe kerkorde)
- In DKO werd de kerk vanuit de plaatselijke gemeente bestuurd met goedkeuring van de overheid
- In reglement werd door de overheid bepaalt hoe de kerk bestuurd moest worden.
- Leer was geborgd in 3 formulieren van Enigheid

Overheidstoezicht

- Ontstaan van een brede kerk. Koning Willem 1 had in alle zaken van de kerk het laatste woord.

Het vermijden van leergeschillen was een kenmerk van Reglementen.

- 'De godsdienst zelf moet geheel vrij blijven'

Met deze ontwikkelingen werd de kiem gelegd voor afscheiding

GESCHIEDENIS NHK (1834-1981)

1834 – Afscheiding (H. de Cock – Ulrum - Afscheidenen)

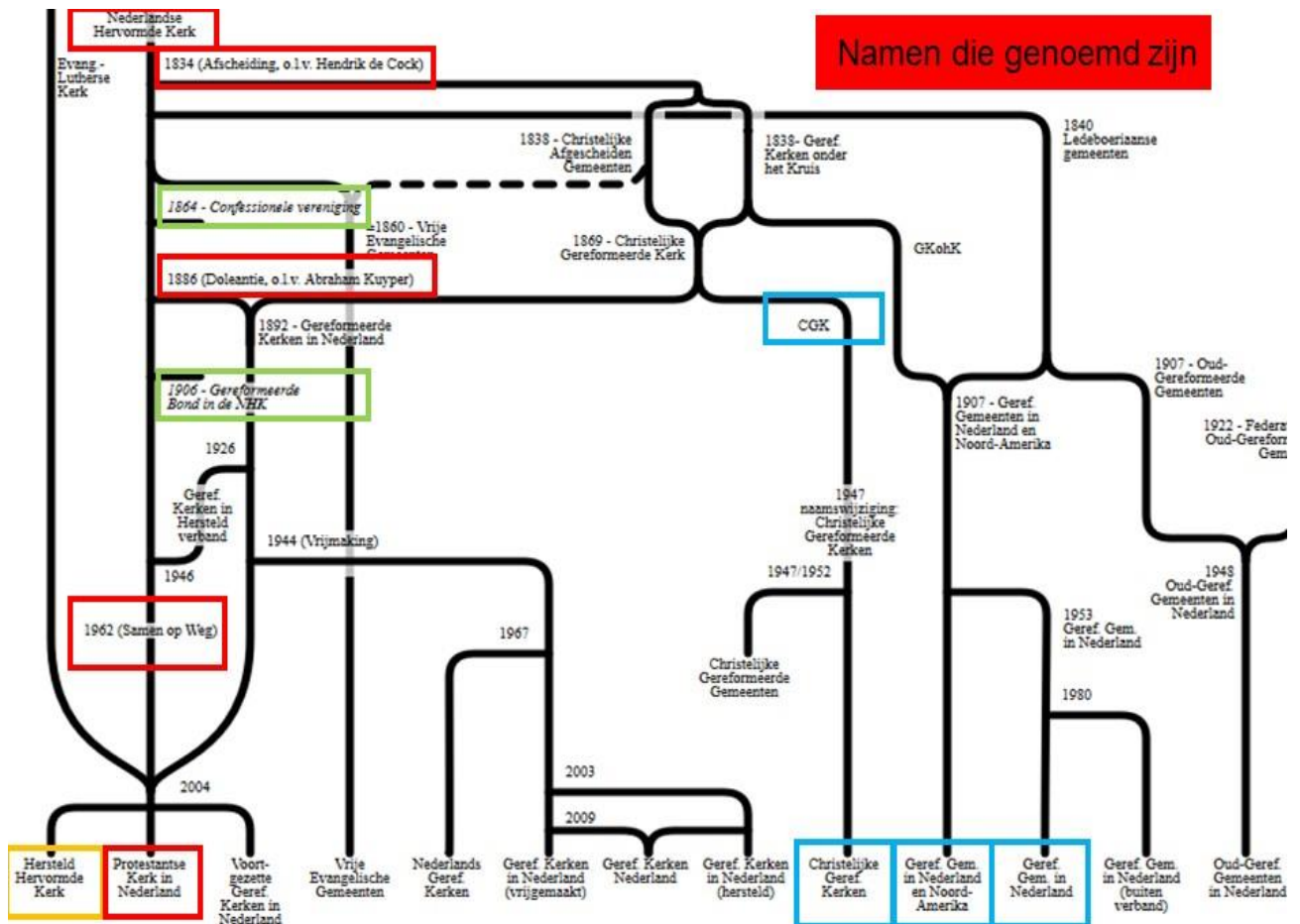
1886 – Doleantie (A. Kuyper – Gereformeerden)

Een tijd van Réveil (opwekking) in NHK

- Oprichting Confessionele Vereniging (1864) – Groen van Prinsteren
- Later ook Gereformeerde Bond (1907)
- Weer later: Gekrookte Riet (1981)

Vanaf 1986 Samen Op Weg

- NHK en Gereformeerde Kerk in Nederland - (hereniging na 1834 en 1886)
- Evangelisch Lutherse Kerk (vanaf 1988 – dan vereniging)
- Komen tot nieuwe kerkorde in een FUSIEmodel (geen federatie)

Geschiedenis 1951-2004

In 1951 wordt nieuwe Kerkorde vastgesteld

De 19^e -eeuwse inrichting van het bestuur (Regelement) moet door een ambtelijke presbyteriale kerkorde vervangen worden

Het oecumenisch-apostolaire karakter der kerk moet volle aandacht krijgen op alle terreinen van het leven

- Schrift en belijdenis moeten erkend worden,
- zodat de kerk in al haar organen, ambten en bedieningen zich blijft bewegen in de weg van het belijden
- Diaconaat en kerkvoogdij moeten ten volle ambtelijk worden ingeschakeld

Een weg terug voor de kerk in Nederland

Van Bestuurskerk naar een Belijdende kerk

Een Belijdende kerk met een roeping voor de wereld

Nederlands Hervormde Kerk - NHK

Was: "Hotelkerk" - Pluriforme kerk

1 kerk met verschillende stromingen of modaliteiten

- Gereformeerde Bond
- Gekrookte Riet
- Confessionele Vereniging
- Ethischen en Vrijzinnigen
- Midden-Orthodoxie (Barth)

Lijden aan de kerk

- Oprichting Evangelisaties
- Plaatselijk: zoeken naar Schriftuurlijk-bevindelijke prediking

Yerseke (Rehobothgemeente | PKN) en Waarde → Ichthuskerkgemeente HHK

SAMEN OP WEG

1986: *Besluit - Ook besluit nieuwe Kerkorde*

2003 - 12 december: *Synodevergadering*

2004 - 1 mei: *ontstaat Protestantse Kerk in Nederland*

NHK houdt formeel (!) op te bestaan

Comité tot Behoud van de NHK

Voornaamste bezwaren

De toegevoegde belijdenisgeschriften

- **Konkordie Leuening en Barmen Thesen en Augsburgse Confessie**
- **Tegenstrijdigheden op gebied van Twee Naturen van Christus, Doop, Avondmaal en Schriftvisie**

De nieuwe kerkorde (organisatiemodel / niet belijdend)

Fusiemodel i.p.v. lichaam van Christus

SOW was vanuit Synode georganiseerd en daarmee strijdig met Presbyteriale stelsel

Eerst een Kerkorde dan een Belijdenis.

SAMENGEVAT

Principiële bezwaren rond

- **Avondmaal en Doop,**
- **Keuzemogelijkheden voor relaties (homo)huwelijk**
- **Devaluatie van de Belijdenis**
 - aantasting 3 Formulieren van Enigheid
 - en de Openbare Geloofsbelijdenis en
- **Een devaluatie van de ambten**
 - open voor doopleden

Een en ander leidt tot nieuw KERKBEGRIIP, eenheid werd een doel en niet de basis.

- *Een nieuwe kerk, met een nieuwe (tegenstrijdige) belijdenis en kerkorde*

HERVORMD GEREFORMEERD - HHK

De kern: de rechtvaardiging van de goddeloze door het geloof alleen.

Schrift: Bijbel als het Woord van God

Belijdenis: belijdenisgeschriften van eenheid getrouw wordt na gesproken.

Is de HHK Hervormd?

- *Nee → nieuwe kerk in een andere context en in een andere samenstelling*
- *Nee → geen breedte meer / flanken zijn weg*
- *NHK: ruime dooppraktijk / volkskerk (kerk voor volk) / 'kaartenbakleden'*
- *HHK: smal / homogeen / 'afgescheiden denken' / instroom nieuwe leden veranderde cultuur in gemeente*

Ja

- *Belijdenis is dezelfde als voor 1951 en 1816*
- *Kerkorde is Hervormd (aangepaste 1951)*
- *Wenst voortzetting te zijn van Gereformeerde Bond en Gekrookte Riet*
- *Kern is Reformatie en Nadere Reformatie / Réveil*

WAT IS TYPISCH HERVORMD?

Schrift / Belijdenis / Traditie

- *Exegese! Daaruit bevinding en toepassing.*
- *Centrale positie van het Genade Verbond*
- *Trits Doop – Belijdenis – Avondmaal vasthouden vanuit (nadere)Reformatie!*

Plaatselijke gemeenten

Gemeente-zijn door de weeks

Boodschap voor de wereld (apostolaat)

Zoeken naar wat verbindt, niet naar wat scheidt

- Omgaan met verschillen
- Eens over de kernen / Uiterlijkheden aan eigen geweten overlaten

Uiterlijke kenmerken

Wat zie ik daar uiterlijk van?

- Grotere kerkenraden / meer Avondmaalgangers
- Gemeente zijn door de week – sociaal verbonden
- Betrokkenheid op de wereld (apostolaat)
- Een trouwe **kern** in de gemeente en **rand** van niet-kerkgaande leden
- Fenomeen geboortelieden (nog niet gedoopt)
- Oudere doopleden (geen belijdenis → In NHK wel dopen / trouwen)
- Kerkvoogdij

Geschiedenis HHG Kruiningen

Zie ook hiervoor in de reader 3.3

Geschiedenis HHG Kruiningen (3)

2009: Begin beroepingswerk

2010-2016 Ds CJP van der Bas

Samen met Tholen

Komt van Woudenberg →

Gaat naar Malawi

2016-heden Ds. JR van Vugt

Komt als kandidaat

2006-2016 Groei gemeente van 200 naar 400 leden

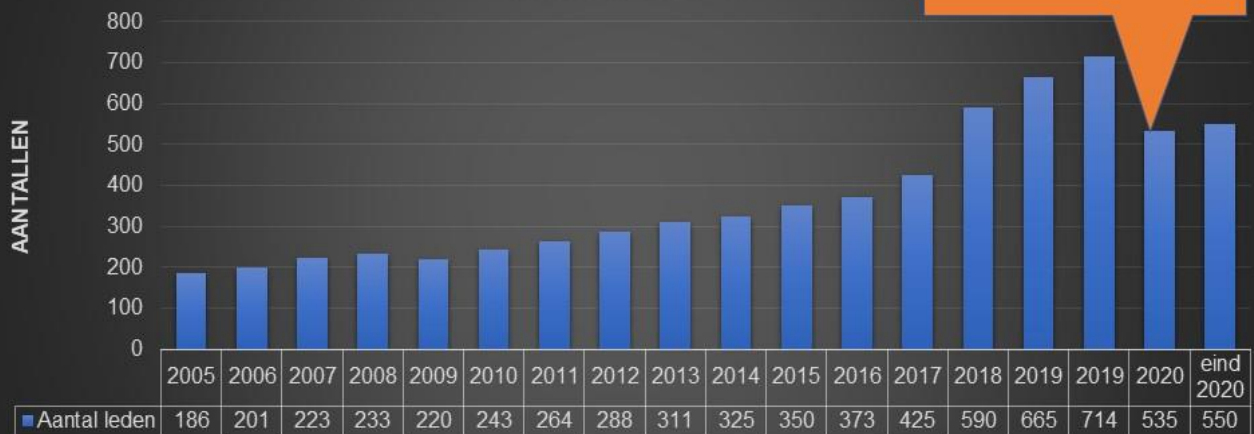
Geschiedenis HHG Kruiningen (4)

- 2017: Start diensten in Goes
- 2018: Gemeente groeit naar 600 leden (*april 2019 665*)
Aankoop van de Hoeksteen (*eind 2018*)
- 2019: Januari ingebruikname Hoeksteen
- 2019: Gemeente groeit naar 700 leden
- 2020: 26 januari verzelfstandiging HHK Goes

Groei

Aantal leden

Gemeente van Goes wordt zelfstandig

Kerkelijk Meeleven

Landelijk (HHK)

- Site
- Landelijk kerkblad
- Zicht op de kerk = Ledeninformatieblad

Plaatselijk (HHG)

- Gemeentegids
- Hersteld Hervormd Zeeland (HHZ)
- Kerkvoogdij Ichthus Contact

Landelijke site HHK

HHK DIACONAAAT EVANGELISATIE ISRAEL JONGEREN MANNENBOND SEMINARIUM VROUWENBOND

HERSTELD HERVORMDE KERK

HHK DIACONAAAT EVANGELISATIE ISRAEL JONGEREN MANNENBOND SEMINARIUM

HERSTELD HERVORMDE KERK

Kerk Gemeenten Kerkdiensten Voorgangers Kerkorde Publicaties Kerkplein

HHK nieuws

- Beroepingswerk >
- Bericht van commissie >
- Bondsdag Vrouwenbond >
- Zicht op de kerk > verschenen
- Bericht van aanneming >

[bekijk alle nieuws >](#)

Welkom bij de Hersteld Hervormde Kerk

Van harte welkom op de website van de Hersteld Hervormde Kerk. Fijn dat u bij ons wilt komen en deel wilt nemen op onze website. Wie zijn we? Wat is onze overtuiging? Waar liggen onze wortels?

Wie zijn we?
De Hersteld Hervormde Kerk heeft haar wortels in de Nederlandse Hervormde Kerk en weet zich zowel in historisch als confessioneel opzicht voortzetting daarvan. Zij weet zich deel van de ene Kerk van Christus in ons land en daarbuiten. In haar kerkorde verwoordt zij dit als volgt: 'De Hersteld Hervormde Kerk is overeenkomstig haar belijdenis openbaring van de ene heilige katholieke of algemene christelijke kerk'.

Kerk
Historie
Breed moderamen
Classes

landelijke agenda

- Huwelijksconferentie 14 november 2020 >
- Jongerendag v5+ 21 november 2020 >
- Evangelisatie 20 februari 2021 >

Leden Informatieblad (gratis)

15 Het Evangelie betuigen

3	Zicht op het Woord	19	Zicht op Zending
4	Een veilig gezin	28	Zicht op vrouwenbond
7	Veiligheid in en om de kerk	35	Zicht op opleiding en vorming
8	De kerk een veilige plaats	37	Zicht op jeugdwerk
10	Zicht op diaconaat		
15	Het Evangelie betuigen		

Samengevoegd!

Kerkblad (abonneren)

Boekbespreking

'De morgenster van Wittenberg' *Het leven van Käthe Luther.*

ER IS EEN NIEUW BOEKE VERSCHENEN OVER KATHARINA VAN BORA (1499-1552), DE VROUW VAN MAARTEN LUTHER (1483-1546). HET IS GESCHREVEN DOOR CHRISTA BOEKE, DOCENT NEDERLANDSE KERKSGESCHIEDENIS EN WETENSCHAPPELIJK MEDEWERKER AAN DE THEOLOGISCHE UNIVERSITEIT APELDOORN. HET BOEKE IS VLOT GESCHREVEN EN GEEFT TAL VAN WETENSWAARDIGHEDEN. ZO KRIGT DE LEZER EEN GOED BEELD VAN HAAR LEVEN.

Aan het begin geeft de schrijfster een uiteenzetting van de positie en de levensomstandigheden van een vrouw in de 16e eeuw. In die tijd heeft een vrouw weinig aanzien. Dankzij de Reformatie verandert dat wel voor een deel. Voor God zijn mannen en vrouwen gelijk. Beiden worden door het geloof gerechtvaardigd, uit genade en niet op grond van eigen werken. Men hoefde zichzelf dus niet allerlei verplichtingen en geloften op te leggen. Zo daakt de waardering voor het kloosterleven en stijgt die voor het huwelijk. Steeds vaker vergelekt men het huwelijk met het beeld van Christus en Zijn gemeente.

In 1525 trouwt de voormalige monnik Maarten Luther met de voormalige non Katharina van Bora. Nee, het is geen huwelijk uit liefde, maar dat wordt het wel. Luther gaat zijn vrouw steeds meer waarderen. En dat is wederzijds. Volgens Luther is 'de band tussen een man en een vrouw iets groots'. In 1537 zegt hij: 'Mij is door Gods genade een zeer gelukkig huwelijk ten deel gevallen'. In de loop der tijd worden er zes kinderen geboren, waarvan er twee overlijden.

De morgenster van Wittenberg? Zo noemt Luther haar. In de zomer staat ze om 04.00 uur op en in de winter een uur later. Ze past alles wat ze vroeger in het klooster geleerd heeft en later in de woning van hofschilder Lucas Cranach de Oude en zijn vrouw met wasser, hand soep, Meders, een kip of varken slaafers, brood bakken, biter en kaas maken; het zijn zaken die haar dagelijks leven uitmaken van de vroege morgen tot ves in de avond. Luther schijnt in een brief aan Justus Jonas: 'Mijn heer Käthe doet je de groeten. Ze is voorman, bewerkt de akkers, hoedt en koopt het veen, broaut bier, enzovoorts.'

Dankzij Luthers theologie maar zeker ook dankzij de gastvrijheid van Käthe en haar praktische handigheid in tal van zaken groeit 'het Zwarte Klooster' in Wittenberg uit tot een centrum van de Reformatie. Ze is een 'jattige tante' die van aanpakken weet. Kinderen van familieleden, maar ook studenten, gasten die de beroemde Luther willen spreken,

gevluchte inwoners en monnen, armen en vluchtelingen vinden in haar woning huisvesting, warmte en voedsel. Gemiddeld eten er per dag zo'n 40 à 50 mensen mee aan tafel. Het is een 'wonderlijk gemengde schare'.

Käthe staat als een hulpe tegenover haar man. Dat is de rode draad die door het hele boekje heen loopt.

Na het overlijden van Luther in 1546 is haar huis niet langer het middelpunt van Wittenberg. Wel blijft ze als weduwe, samen met haar kinderen, in het Lutherhuis wonen. Er volgen nog 'haar nog een aantal Zwarte jaren. Ook Isaacseel heeft ze het moedijk.

In de zomer van 1552 komt de pest opnieuw in Wittenberg. Käthe vlucht met haar twee jongste kinderen naar Torgau. Onderweg krijgt ze een ongeluk en ligt daarna drie maanden op bed. Ze spreekt meermalen de wens uit dat de zware loze, waaraan haar man zijn leven heeft gewijd, aan het naerelicht mag worden doorgegeven. Philippus Melancthon (1497-1560) tekent haar goddelijk en gelovige overgave tot het einde. Op de avond van 20 december 1552 overlijdt Käthe, 53 jaar oud. Ze ligt begraven tussen de preekstoel en het doopfont in de Stadkerk van Torgau.

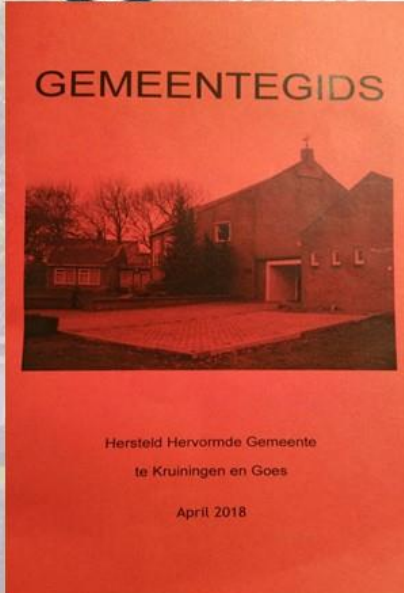
Katharina Luther was een vrouw, zoals die genoemd wordt in Spreuken 31. 2017 is het herdenkingsjaar van 500 jaar Reformatie. Overal waar Luthers naam genoemd wordt zal ook haar naam met ere genoemd worden.

Garnem. A. Rijken-Ubbel

De morgenster van Wittenberg. Het leven van Käthe Luther. Auteur: Christa Boeke. ISBN nummer: 9789031127885. Uitgeverij: Den Hertog. Pp. 4 | 14,90

Gemeentegids HHK

Bankrekeningnummers:

Rekening: Kerkvoogdij NL81 RABO 01475 47 431
i.v.v. Kerkvoogdij Herst. Herv. Gem. Kruijningen

Rekening: Diaconie NL89 RABO 01239 80 282
i.v.v. Diaconie Herst. Herv. Gem. Kruijningen

Rekening: Activiteitencomité NL80 RABO 01361 71 540
i.v.v. Activiteitencomité Herst. Herv. Gem. Kruijningen

Rekening: Zendingcommissie De Zaeier NL21 RABO 01203 38 653
i.v.v. Zendingcommissie Herst. Herv. Gem. Kruijningen

INHOUDSOPGAVE

Omschrijving	Paginanummer
Activiteitencomité	29
Adreslijst	32
Attestatie of doopbewijs	16
Avondmaalcollecte	12
Bankrekeningnummer	4, 22, 27, 28, 29
Begrafnissen	15
Beier gebouw	3, 29
Belangrijke adressen	3
Beijenscatechisatie	16
Begrotingsverslag op het Heilig Avondmaal	12
BHV-team	29
Bibelcursus	22
Bijbellesing	18
Catechese	17
Censura Morum	12
Classis Zuid-West	9
Collecte	10, 25, 29
Collectebonnen	28
Diaconaat	25
Dooptelling	11
Evangelisatie	24
Gebiedsgroep	22
Geboorfe	15
Gedruinstalatie	28
Geschiedenis van de gemeente	7
Heilig Avondmaal	12
Heilige Doop	11

Hersteld Hervormd Zeeland

Huisbezoek	30
Ichthus Contact	30
Ichthuschap	25
Ichthuskoor	21, 22
Indeling catechisatie	16
Inhoud	4, 5
Informatiebronnen kerkvoogdij	27
Jugdwijk	19, 20
Jongeren	15
Jubilee e.d.	14
Kas landelijk kerkenwerk	29
Kerkblad	30
Kerkdiensten	10
Kerkenraad	8
Kerkenraadsvergadering	9
Kerktafelopen en opnames van erediensden	11
Kerkvoogdij	27, 28, 29, 30
Kinderopstap	11
Kinderclub	19
Kleding	13
Kosten/rapport	3, 28
Landelijke kerk (HHK)	9
Ledeninformatieblad "Dicht op de kern"	30
Ledenregistratie	15
Mededelingen in de kerkdiensten	13
Onze gemeente	7
Oproeping	23
Organisatie	28
Ouderen	15
Ouderen- en allestaandenmiddag c.q. avond	22
Overkomstkring	16
Parkeren bij de kerk	28
Pastoraat	14, 15, 16
Prekerbespreking	18
Publicaties	30
Rouwdiensten	15
Schoonhouden kerkgebouw	28
Sorteer	3, 8
Trouwdiensten	13
Verenigingen en kringen	19, 20, 21
Verjaardagenfonds	29
Verzoek om voorbede	10, 13, 14, 15
Vertrouwenspersoon	14, 15
Voorwoord	6
Vrouwvereniging "De Kandelaar"	21
Website	3
Woord en Sacrament	10, 11, 12, 13
Wijndiening	14
Zending en zendingcommissie	24
Ziplaatsen	10

Kan ook beiden digitaal (binnenkort)

Hersteld Hervormd Zeeland

Algemene informatie

Hersteld Hervormd Zeeland is de kerkbode van de Hersteld Hervormde Gemeenten in de provincie Zeeland.

Na de kerksplitsing van de Protestantse Kerk in Nederland ontstaan is op 1 mei 2014 uit drie oude gemeenten achtergebleven in de Hervormde Kerk en hebben zich gegroepeerd in de Hersteld Hervormde Kerk.

De kerkbode verschijnt eenmaal per twee weken voor de gemeenten [Armenmuider](#), [Kruijningen](#), [Poortvliet](#), [St Annaland](#), [St](#)

Menu

- [Home](#)
- [Aanmelden nieuwe abonnees](#)
- [Wijzigingen doorgeven](#)
- [Opzeggen abonnement](#)

KERKVOOGDIJ ICHTHUS CONTACT

KERKVOOGDIJ ICHTHUS CONTACT
 Herveld Hervende Gemeente
 Kruiningen

Locatie Kruiningen / Goes
 Sector bij Kerkvoogdij
 Afd. EG Kruiningen
 Uitgever april 2019

Tarief indeling (Heer)
 Het tarief voor het tweede kerkvoogdij Ichthus Contact van de kerk is de helft van het tarief van de kerkvoogdij van de kerk. Het tarief is in twee delen verdeeld: een vast bedrag van € 1,000,- en een bedrag van € 1,000,- dat wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk. Het tarief is in twee delen verdeeld: een vast bedrag van € 1,000,- en een bedrag van € 1,000,- dat wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk.

Organisatie van de kerkvoogdij
 Het tarief wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk. Het tarief is in twee delen verdeeld: een vast bedrag van € 1,000,- en een bedrag van € 1,000,- dat wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk.

Collectiebonnen
 Het tarief wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk. Het tarief is in twee delen verdeeld: een vast bedrag van € 1,000,- en een bedrag van € 1,000,- dat wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk.

Bevestiging collectiebonnen
 Het tarief wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk. Het tarief is in twee delen verdeeld: een vast bedrag van € 1,000,- en een bedrag van € 1,000,- dat wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk.

Verwijzing bijdrage Goes
 Het tarief wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk. Het tarief is in twee delen verdeeld: een vast bedrag van € 1,000,- en een bedrag van € 1,000,- dat wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk.

Planering gebruik ruimten in de Huiskosten
 Het tarief wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk. Het tarief is in twee delen verdeeld: een vast bedrag van € 1,000,- en een bedrag van € 1,000,- dat wordt vastgesteld op basis van de hoogte van de kerkvoogdij van de kerk.

werkjaar	restant
2016 t/m 2019	
4.500	3.930
4.500	4.200
1.000	388
1.000	1.214
1.000	1.888
1.000	1.859
1.000	16.200
1.000	8.500
2.000	2.600
2.000	870
2.000	870
45.720	41.693
55.000	41.279
12.500	10.740
9.000	6.667
10.000	7.700
88.500	68.402
2.000	2.482
2.000	1.221
2.000	1.309
4.000	2.911
3.500	3.350
1.000	205
1.000	185
8.450	42.850
2.500	3.750
4.500	3.750
300	297
2.000	1.050
3.000	2.810
3.000	1.400
1.000	521
1.100	921
152.220	127.009

OMSCHRIJVING	begroting	werkjaar	restant
Onderhoud kerkgebouw	4.500	452	4.048
Verzekeren en inventaris kerkgebouw	1.000	664	336
Verzekeren en belastingen	1.600	1.115	475
Gas en water	5.000	735	4.265
Afschrijving gebouw	6.000	6.000	0
Afschrijving inventaris	1.500	1.500	0
Afschrijving hypotheek	575	575	0
Beheerlast hypotheek	3.500	3.500	0
Beheerlast kerkvoogdij	5.500	5.500	0
TOTAAL LASTEN EN DEBOUWEN	29.570	2.995	26.575
Basis Vakantiewerk (post medewerker)	16.400	4.567	11.833
Postmedewerker / stuurloos	15.000	2.650	12.350
TOTAAL BATEN	31.400	7.226	24.174

OMSCHRIJVING	begroting	werkjaar	restant
Collectie in de kerkeruimten	20.000	5.958	14.042
Verjaardagsfondsen	200	5	195
Collectie bijdrage	3.000	2.174	826
Collectie dankdag	7.000	7.000	0
Verjaardagsbijdragen	18.000	7.037	10.963
Verjaardagsbijdragen aankoop gebouw	14.000	3.390	10.610
Als gift terug ontvangen rente	1.500	1.500	0
Soffen	1.450	1.450	0
Overdragen voor algemeen kerkenwerk	1	1	0
Inkomsten kerkvoogdij	70.620	18.968	51.652
TOTAAL BATEN	70.620	18.968	51.652

Nieuwe leden stellen zich voor:

Wilbert Kester / Annetiekke de Boer
 Wilbert Kester (17) en Annetiekke de Boer (17) zijn geboren op 12 en 13 november 2003. Ze zijn geboren in Kruiningen. Wilbert is werkzaam bij de politie en Annetiekke is werkzaam bij de politie. Ze zijn geboren op 12 en 13 november 2003. Ze zijn geboren in Kruiningen. Wilbert is werkzaam bij de politie en Annetiekke is werkzaam bij de politie.

Familie Verhelst
 Willy Verhelst (17) en Annetiekke de Boer (17) zijn geboren op 12 en 13 november 2003. Ze zijn geboren in Kruiningen. Wilbert is werkzaam bij de politie en Annetiekke is werkzaam bij de politie.

Familie Oosse
 Even voorstellen, wij zijn: Arno (20) en Leandra (18) Oosse. Sinds december 2018 zijn we ouders van ons eerste kind, Gert-Jan Oosse. We zijn geboren op 12 en 13 november 2003. Ze zijn geboren in Kruiningen. Wilbert is werkzaam bij de politie en Annetiekke is werkzaam bij de politie.

Welkom Live-Kerkdienst Kerkenraad Kerkvoogdij Gemeentelieven Zending en Evangelisatie Publicaties Contact

ds. J. R. van Vugt - Dankdag
 Dienst ds. J. R. van Vugt - Dankdag
 Aanvang: 28 november 11:00 uur

Liturgie Dankdag
 Schriftlezing: 2 Samuel 7 (leesingspunt tekst vers 18)
 Thema: De Heere geeft David een rijke dankdag

1) Davids dankbaarheid
 2) Door de Heere afgewezen
 3) En in plaats daarvan een belofte
 4) Waarvoor David heel dankbaar en verwonderd is

Psalm 78: 34, 35 en 36
 Psalm 116: 7 en 8
 Psalm 89: 12, 13 en 14
 Psalm 66: 6
 Psalm 116: 10 en 11

zaterdag 03 oktober 2020 - Jesaja 55:1-2

Welkom

Nieuws HHG Kruiningen

Collectes
 Uw bijdrage aan de collectes van de maand oktober komt u in één keer te betalen op woensdag 4 oktober 2020 om 18:30 uur.

Catechisatie Kruiningen
 Aanvang: 3 oktober 18:30 uur

Huiswerk
 Groep 12-13: Vraag 7 en 8 (Thuis uitzoeken wat de termen Kennis, Gerechtigheid en Heiligheid betekenen. Worden op de catechisatie besproken)
 Groep 14-15: Lezen en maken les 12
 Groep 16-18: Vraag en antwoord 83
 Groep 18-19: Artikel 28 voorbereiden / vragen maken

Diens
 Klik op de naam van de dienaar

Kruiningen Krabbendijke

4 oktober 2020
 09:30 ds. G. Kater

Agenda!

Agenda

Klik op een item voor meer informatie

5 oktober 2020

18:30 Catechisatie

20:00 Gebedskring

6 oktober 2020

09:00 Inloop Consistorie Kruiningen

18:30 Overkomstkring A 1e avond

19:30 Belijdeniscatechisatie

7 oktober 2020

09:30 Koffieochtend

[Volledige planning](#)

Agenda

(De agenda geeft **geen** beschikbaarheid van de zaal weer.)
Klik op een item voor meer informatie.

< >
Vandaag 4 – 10 okt. 2020
Dag Week Maand Agenda

maandag	5 oktober 2020
18:30 - 20:30	● Catechisatie
20:00 - 20:30	● Gebedskring
dinsdag	6 oktober 2020
09:00 - 11:30	● Inloop Consistorie Kruiningen
19:30 - 21:30	● Overkomstkring A 1e avond
19:30 - 21:00	● Belijdeniscatechisatie
woensdag	7 oktober 2020
09:30 - 11:00	● Koffieochtend
19:30 - 21:30	● Bijbellezing

STELLINGEN

Door de doop worden wij kinderen van het Koninkrijk van God Mattheus 8:12

Als wij belijdenis afleggen vragen we toegang tot het Heilig Avondmaal Lukas 12:8

In de prediking worden wij persoonlijk aangesproken en wordt van ons ook antwoord verwacht Mattheus 7:24

Als leden van de gemeente kunnen we niet zonder elkaar 1Korinthe 12:12,13

3.5 Notitiepagina

4 AVOND 2: VISIE OP GEMEENTE – IDENTITEIT – VISIE OP PREDIKING

4.1 Agenda van de avond

- Opening en welkom
- Kennismakingsrondje
- Terugblik voorgaande keer (vragen)
- Gemeente-zijn
 - Visie n.a.v. groei
 - Identiteit
 - Prediking
 - Gemeente-zijn door de week
- Kerkorde & Kerkelijke Structuur
 - Verkiezingen
- Bespreken Gavenlijst
- Afsluiting en ontmoeting

4.2 Voorbereiding (visie op de gemeente / identiteitsdocument / visie op prediking)

4.2.1 Visie op de gemeente

Een korte samenvatting van de Visie op de gemeente is:

1. Gemeente met 400-500 leden is ideale grootte
 - Zicht houden op elkaar
 - Binding in de gemeente is onderling te bewaren
 - Predikant is in staat gemeente pastoraal goed te bearbeiten
 - Vervulling van de ambten en andere taken is goed mogelijk
 - Kosten zijn gezamenlijk te dragen
 - Megakerken (Barneveld / Ridderkerk / Staphorst) ongewenst
2. Plaatselijke gemeente de ideale gemeente
 - We willen de kerk zo dicht mogelijk bij de mensen
 - Historische gedachte (Bijbels, Reformatorisch, Hervormd)
 - Praktische gedachte (zeker de afstanden, ook voor doordeweekse activiteiten)
3. Verantwoordelijkheid voor de Bevelanden (Noord- en Zuid-Beveland)
 - Vanuit de HHK ons toegewezen

4. Wat willen we?

- Gemeente(n) met ideale omvang
- Gemeente zo dicht mogelijk bij de mensen
- Financieel haalbare oplossingen:
- Geen risicovolle investeringen
- Groei van de gemeente

4.2.2 Samenstelling gemeente (maart 2021)

Gemeente-opbouw	Totaal	Perc.
Aantal mannen	302	53,3%
Aantal vrouwen	265	46,7%
Aantal onbekend	0	0,0%
Totaal geregistreerd	567	
Aantal past. eenheden	178	
Gem. personen per PE	3,2	
Aantal actieve leden	567	
Aantal overige leden		

	Totaal	Perc.	Mannen	Vrouwen
dooplid	259	45,7%	153	106
belijdend lid	280	49,4%	135	145
gastlid	18	3,2%	9	9
meelevend	8	1,4%	5	3
geboortelid	2	,4%	0	2
Overige leden	0	0,0%	0	0
Leeftijdsoopbouw	Totaal	Perc.	Mannen	Vrouwen
0 - 19 jaar	224	39,5%	127	97
20 - 39 jaar	178	31,4%	89	89
40 - 64 jaar	112	19,8%	58	54
> 64 jaar	49	8,6%	25	24
onbekend	4	,7%	3	1

Identiteitsdocument
'Welke punten schetsen de gemeente die we willen zijn?'

- 1. Ze leeft door / uit het volbrachte werk van Christus
- 2. Ze vormt – als lichaam van Christus – een eenheid
- 3. Ze laat zich gezeggen door Gods Woord
- 4. Traditie van Reformatie, Nadere Reformatie en Nederlands Hervormde Kerk
- 5. Ze is op weg naar een beter Vaderland
- 6. Ze verspreidt een Licht in deze wereld

Opbouw

- Gods Woord [1-3],
- Heden in relatie met het verleden [4] en
- De toekomst [5 en 6]

De kerkenraad heeft in een identiteitsdocument in een 6-tal uitspraken de visie op de identiteit van de gemeente vastgelegd. Dit is met de gehele gemeente gedeeld op de gemeenteavond van november 2017

1. 'Ze leeft door en uit het volbrachte werk van Christus'

- a. Wat? De verduidelijking van dit punt.
Johannes 15: 1-8
- b. Waarom? De redenen om voor dit beleidspunt te kiezen.
Het werk van Jezus Christus, aan het kruis volbracht, is het enige Fundament onder de gemeente. In de kracht van Zijn werk en verdiensten staat de gemeente. Het betreft hier dus ook de kern van de gemeente: zij die geloven (NGB). Zonder Mij kunt gij niets doen.
- c. Dus? Enkele gevolgen van dit beleidspunt in de praktijk.
 - Voeding nodig door Woord en gebed
 - Voor de prediking geldt dat het kruis van Christus, Zijn dood en opstanding iedere keer weer de kern van de prediking vormen
 - We leven als gemeente niet in angst, maar in de vrijheid van de Heere Jezus Christus. Dat betekent dat we niet zijn gericht op het behouden van het goede alleen, maar ook zoeken naar nieuwe wegen, nieuwe roeping, nieuwe plaatsen. Het betekent ook een leven in ontspanning: we hoeven niet alles op te pakken en tegelijkertijd te doen, maar we maken biddend keuzen en voeren die keuzen zo goed mogelijk uit, om daarna weer andere zaken op te pakken. (Warren). We zijn gemeente van Christus en het is ZIJN gemeente, niet de onze.

2. 'Ze vormt – als lichaam van Christus – een eenheid'

- a. Wat? De verduidelijking van dit punt.
1 Korinthe 12 / Efeze 4

- b. Waarom? De redenen om voor dit beleidspunt te kiezen.
Zowel in 1 Korinthe 12 als in Efeze 4 wordt het beeld van het lichaam gebruikt: we vullen elkaar aan. Handen kunnen niet zonder voeten enz. Het lichaam heeft ook een stevig skelet en is verder een ingewikkeld geheel van botten, spieren, vlees en bloed enz. De gemeente is ook aan elkaar GEGEVEN. Je zoekt elkaar niet op basis van sympathieën, maar je deelt met elkaar het van God gegeven aan elkaar gegeven zijn. Het fundament van die eenheid is dan wat Efeze 4 zegt: vers 3-6.
- c. Dus? Enkele gevolgen van dit beleidspunt in de praktijk.
- Onderlinge liefde /waardering/warme gemeente/oog voor elkaar/respect voor elkaar
 - Nieuwe leden doen daarom ook zo spoedig mogelijk mee met de activiteiten van de gemeente.

3. 'Ze laat zich gezeggen door Gods Woord'

- a. Wat? De verduidelijking van dit punt.
Bijbel heeft gezag
- b. Waarom? De redenen om voor dit beleidspunt te kiezen.
Het is Gods geïnspireerde Woord. Dit is zowel een zoeken als een intentie uitspreken: We zoeken naar de wil van de Heere en willen niets doen zonder Hem. Dat geeft verwachting van Zijn zegen en plaatst ook moeilijkheden en tegenslagen in een bepaald daglicht: Het is de opdracht de wereld in te gaan en geen kerkmensen te werven, maar discipelen te maken. Om een lichtend licht en een zoutend zout te zijn. Een kandelaar en een stad op een berg. Dat geeft perspectief en richting. Ook al gaat die tegen eigen vlees en bloed in.
- c. Dus? Enkele gevolgen van dit beleidspunt in de praktijk.
- Geen vanzelfsprekende antwoorden
 - Wat is Gods wil?
 - Wat is onze roeping?

4. 'Ze staat in de traditie van Reformatie, Nadere Reformatie en Nederlands Hervormde Kerk'

- a. Wat? De verduidelijking van dit punt.
Belijdenisgeschriften, Kerkordes en vele andere geschriften
- b. Waarom? De redenen om voor dit beleidspunt te kiezen.
Onze voorvaders hebben ons rijke bronnen nagelaten gebaseerd op Gods Woord en op de bronnen van de Vroege kerk. We zijn ons bewust en voelen ons verantwoordelijk voor het goud van de Reformatie. Een bestudering van en een laten inspireren door de oude bronnen is het werk van de Geest in de kerkgeschiedenis gedenken. De Belijdenisgeschriften vatten Gods Woord samen en vormen de inhoud en het fundament, de kerkorde borgt een goede structuur en samenwerking in de gemeente en beschrijft de processen in de gemeente. De kern van de Reformatie is de vraag: Hoe ben ik rechtvaardig voor God. De Nadere Reformatie heeft gepoogd dit door te vertalen naar de roeping van de kerk in de samenleving, met als basis het gezin.
- c. Dus? Enkele gevolgen van dit beleidspunt in de praktijk.
- 4 Sola's van de Reformatie (Genade, Geloof, Schrift, Christus)¹
 - Prediking het middel tot uitbreiding van Gods Koninkrijk
 - We laten ons laven aan deze bronnen
 - We willen kerk zijn voor heel het volk
 - We denken verbondsmatig

¹ Bij de bekende 3 sola's (sola gratia – alleen genade, sola scriptura – alleen de Schrift, sola fide – alleen het geloof) wordt vaak een 4^e toegevoegd: solo Christo (alleen Christus. Door Hem en uit Hem zijn alle dingen).

- We voeren de tucht uit rondom het Avondmaal
- We zien nauwlettend toe op de prediking als hart van de gemeente: Schriftuurlijk (exegese) en bevindelijk (het werk van de Heilige Geest), Trinitarisch (een Drie-enige God) en Christocentrisch (Jezus Christus is het Fundament, Zijn lijden en opstanding)
- De prediking is in normaal Nederlands, gericht ook op jongeren en kinderen en praktisch
- In de overtuiging dat het de Heere Zelf is Die spreekt door Woord en Geest: Bediening van de Verzoening

5. 'Ze is op weg naar een beter Vaderland'

- a. Wat? De verduidelijking van dit punt.
Hier slechts op doorreis, pelgrim, woestijnreiziger: Lukas 14, Markus 10, Mattheus 10, Hebrëen 11
- b. Waarom? De redenen om voor dit beleidspunt te kiezen.
Deze wereld door zonde verdorven, zucht naar vernieuwing. Wie Jezus volgt, moet niet verbaasd zijn over tegenstand, haat en strijd. Ze hebben Mij gehaat, ze zullen ook u haten. Maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen. Zijn voetstappen drukken. We zijn op weg naar het Vaderhuis.
- c. Dus? Enkele gevolgen van dit beleidspunt in de praktijk.
 - Kruisdragen: Jezelf verloochenen (nee zeggen tegen je eigen wil en gedachten) en je kruis op je nemen, om dat kruis vrolijk te dragen (Dooptformulier) achter de grote Kruisdrager
 - Geen welvaartsevangelie
 - Gebrokenheid
 - Niet van deze wereld
 - Zijn geboden bewaren uit liefde tot Hem
 - Met de Bruid en de Geest verlangen naar Zijn Wederkomst en Volmaking en volkomen vervulling van Zijn koninkrijk
 - We achten de ander uitnemender dan onszelf
 - Wanneer één lid lijdt, lijden alle leden

6. 'Ze verspreidt een Licht in deze wereld'

- a. Wat? De verduidelijking van dit punt.
Gestalte van Christus tonen
- b. Waarom? De redenen om voor dit beleidspunt te kiezen.
Opdracht: Laat uw licht alzo schijnen.... Gij zult mijn getuige zijn..... Het licht zit niet in ons, maar is een weerkaatsing van Hem, Die het Licht van de Wereld is. Tegelijkertijd weten we dat de mensen de duisternis liever hebben dan het licht (Johannes 1). Dat weerhoudt ons echter niet. Totdat Hij komt is het onze bede: O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk. Zodat we dat Beeld en die geur van Jezus Christus mogen verspreiden.
- c. Dus? Enkele gevolgen van dit beleidspunt in de praktijk.
 - Open gemeente
 - Betrokken op omgeving
 - Welkom
 - Hele week gemeente
 - Werk van zending en evangelisatie
 - We zijn een gemeente met een missie en in die zin een missionaire gemeente. We hebben oog voor hen die buiten staan en ook toegebracht moeten worden.

Reimerswaal en de Bevelanden zijn ons grondgebied en daar mogen we onze roeping verstaan en uitleven.

- Voor de prediking geldt dat de gemeente ook gewezen wordt op en toegerust wordt voor deze taak (Apologetiek)
- Catechese richt zich hier ook op: Hoe sta je als gedoopte jongeren in de samenleving? Dat kenmerkt ook ons jeugdwerk, zonder te vervallen in een heiligheidsstreven.

Lerende gemeente

Belangrijk om doorgaande lijn in leren

Ervaring: na belijdeniscatechisatie valt men in 'gat'

Insteek

- 4 pijlers in de gemeente van doorgaand leren
- Bestaande gemeentewerk (Catechese / Kringen / Verenigingen)
- Gebruik maken van bestaande aanbod (CBT / HHJO)
- Organiseren opleiding & vorming in gemeente (Cursussen DL)
- Ideaal toekomst

Pastorale Gemeente

Opzet jongerenpastoraat (*Buddysysteem*)

Opzet met diakenen die meedraaien in bezoekwerk

Opzet met eventueel 'bezoekbroeders'

Bezoekwerk ook door Vrouwenvereniging en Ichthushulp

4.2.4 Visie op prediking (Profiel predikant)

Profiel Predikant

- Is te merken dat de prediking **biddend** in de binnenkamer en de studeerkamer is voorbereid?
- Blijkt de nodige **zorgvuldigheid** in het uitleggen van het gekozen Schriftgedeelte?
- Is te merken, dat de prediker het gekozen Schriftgedeelte **in haar verband** laat klinken en **in het geheel van de Schrift?** (*Sola en Tota Scriptura*)
- Is de prediking trinitarisch en daarin **christocentrisch**? (is te merken dat de prediker overtuigd is daarvan dat het werk tot zaligheid van zondaren werk van God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest is en vormt Jezus Christus en Dien gekruisigd daarbinnen het hart van zijn prediking?) (*Solo Christo*)
- Komen in de prediking de **drie stukken** (ellende, verlossing, dankbaarheid, zondag 1 H.C.) en de **twee wegen** aan de orde (de brede weg ten verderve en de smalle weg ten leven)?
- Is een Bijbels gereformeerde **visie op genadeverbond** en Heilige Doop merkbaar in de prediking?

Profiel Predikant

- Wordt de prediking gekenmerkt door **directe waarschuwing en directe nodiging**?
- Weet de prediker zich **verantwoordelijk** voor degenen die hij voor zich heeft: spreekt hij de gemeente aan, ongelovig en gelovig?
- Hoe **hedendaags** is zijn **taalgebruik**?
- Hoezeer heeft hij oog voor de **actualiteit** in kerk en samenleving/wereld?
- Hoe zeer is hij **betrokken op mensen op de rand** en voorbij de rand van de gemeente?
- Hoe **zorgvuldig** is hij in het verwoorden van de dingen die bij de voorbede aandacht vragen?
- Heeft hij **oog voor jongeren en kinderen**?
- Hoe is zijn **voordracht**?
- Hoe **lang** is de kerkdienst die hij leidt?

4.2.5 Gemeente door de week

Gemeente door de week (1)

We willen elkaar leren kennen

- **Daarom: oproep deel te nemen aan doordeweekse activiteiten:**
 - Verenigingen
 - Bijbellezingen
 - Bezinningsavonden HA
 - Moederochtenden (Samen Bijbels Opvoeden)
 - Gemeenteavonden / -dagen

Horen welke gaven (nieuwe) leden hebben en waar ze graag ingezet worden

- **Daarom: Invullen 'gavenlijst'**

Gemeente door de week (2)

We willen er voor elkaar zijn

- **Pastoraat voor ouderen (pastoraal werker en bezoekwerk)**
- **Pastoraat voor jongeren (jeugdouderling, buddy systeem)**

We willen dat ieder blijft leren

Opleiding en Vorming, 4 pijlers

- **Bestaande gemeentewerk**
- **Gebruik maken van bestaande aanbod**
- **Organiseren opleiding en vorming in gemeente**
- **Ideaal toekomst**

Gaventest

gaventest@hhgkruiningen.nl

Inzet van gaven in de gemeente HHG Kruiningen

Voorafgaand aan de vragenlijst stellen we u/jou enkele open vragen

***Verplicht**

Naam *
Jouw antwoord

Telefoonnummer *
Jouw antwoord

E-mailadres *
Jouw antwoord

1. Waar (bij welke doelgroep, op welk gebied) ligt uw/jouw voorkeur om u/je in te zetten in onze gemeente (bijvoorbeeld: kinderen, ouderen, eenzamen, evangelisatie, etc.)?
Jouw antwoord
2. Met welke activiteiten in de gemeente hebt u/jij ervaring (in onze gemeente of misschien in een vorige gemeente)? (deze vraag komt ook in de lijst naar voren, u/jij kunt aankruisen aan welke activiteiten u al deelneemt).
Jouw antwoord
3. Wat is uw/jouw beroep? Wat is uw huidige baan en/of wat heeft u gedaan voor werk? Graag een korte taakomschrijving erbij: (bijvoorbeeld: thuiszorgmedewerker, administratieve werkzaamheden). Als je nog studeert, welke studie volg je?

4.3 Kerkorde en kerkelijke structuur (en verkiezingen)

Classis Zuid-West

- Kerkenraden sturen 2 of 3 afgevaardigden naar classis
- Classis kiest uit haar midden een **Breed Moderamen** (Dagelijks Bestuur)
- Zaken die de gemeenten overstijgen, worden in classis besproken en besloten
- Visitatie (groot huisbezoek)
- Beroepingswerk / Nieuwe gemeenten
- Klachten / Bezwaren / Geschillen / Opzicht en Tucht
- Classes (7) sturen afgevaardigden naar Synode

The map shows the following municipalities: ABBENBROEK, GOEDEREDE, OUDBORG, STELLENDAM, MELISSA, SOMMELSDIJK, MIDDELHARNIS, HERINGEN, NIEUWE-TONGE, SIRJANSLAND, OUDGEGENPLAAT, SINT-ANNAARND, SINT-MARTEENSDIJK, POORTVLIET, THOLEN, ARNEMUIDEN, GOES, KRUIJNINGEN, and TERNEUZEN.

Presbyteriaal stelsel

Synode

- Breed Moderamen
- Organen van Bijstand
- Commissies

Classis

- Breed Moderamen

Gemeente

- Kerkenraad

Meerdere Vergaderingen! / Geen PS

4.4 Kerkorde

4.4.1 Voorbeeld: Romeins Artikel nummer V

Hieronder een voorbeeld van een Romeins artikel, namelijk nummer V. Dit artikel spreekt over de ambtelijke vergaderingen. Dat zijn voor de gemeente de kerkenraad, voor de classis de classicale vergaderingen en voor de gehele kerk de synode. Ordinantie 1 werkt dit Romeins Artikel dan verder uit. Lees maar verder op:

www.hersteldhervormdekerk.nl/uploads/Kerkorde/Nieuwe_website/20170908_ordinantie_1.pdf.

Hier kunnen de ordinanties verder worden ingezien.

Kerkorde

Herstelde Kerkorde van 1951

- Romeinse Artikelen
- Ordinanties
- Generale regelingen
 - *predikantstraktementen,*
 - *predikantspensioenen en*
 - *bijbehorende bepalingen*

<http://www.hersteldhervormdekerk.nl/hhk/kerkorde>

V Van de ambtelijke vergaderingen

1. Opdat niet de ene gemeente over de andere, het ene ambt over het andere, noch de ene ambtsdrager over de andere heerschappij voere, wordt de regering der Kerk uitgeoefend in vergaderingen, waarin de ambten bijeen zijn.
2. Deze vergaderingen zijn voor de plaatselijke gemeente de kerkenraad;
 - voor de in een classis verenigde gemeenten de classicale vergadering;
 - voor de in een kerkprovincie verenigde gemeenten en classes de provinciale kerkvergadering;
 - en voor de gemeenten, classes en kerkprovincies tezamen en mitsdien voor de gehele Kerk de generale synode.
3. De meerdere vergaderingen zullen geen andere zaken worden behandeld, dan die in de mindere vergaderingen niet kunnen worden afgedaan, of naar de orde der Kerk tot het werk der meerdere vergaderingen behoren.
4. De kerkenraad bestaat uit de bij de gemeente dienstdoende dienaren des Woords, de ouderlingen en de diakenen.
5. Vanwege de kerkenraad vormen
 1. de predikant of de predikanten (het ministerie) met alle ouderlingen (het presbyterie) het consistorie,
 2. de daartoe in het bijzonder aangewezen ouderlingen, tezamen met - waar die zijn - daartoe verkozen lidmaten der Kerk, die allen als zodanig de naam kerkvoogd dragen, het college van kerkvoogden,
 3. de diakenen het college van diakenen.
6. De classicale vergaderingen zijn samengesteld uit de dienstdoende predikanten en andere door de kerkenraden aangewezen afgevaardigde ambtsdragers; de provinciale kerkvergaderingen en de generale synode uit afgevaardigde ambtsdragers, aangewezen door de classicale vergaderingen.
7. De meerdere vergaderingen kiezen zich uit de kerkvisitatoren en uit haar organen van bijstand adviseurs, die aan haar beraadslagingen deelnemen.
8. De meerdere vergaderingen benoemen uit haar midden een breed moderamen, belast met de voorbereiding en de tenuitvoerlegging van haar besluiten en met datgene, wat aan dit moderamen tot taak wordt gesteld.

Figuur 1 - Voorbeeld ordinantie 1 - Ambtelijke vergaderingen

4.4.2 Voorbeeld Ordinantie

Een Ordinantie is in de Kerkorde een uitwerking van een Romeins Artikel. Zo gaat Romeins Artikel IV over de ambten, maar zegt niets over hoe zij verkozen worden. Over die verkiezing van ambtsdragers spreekt Ordinantie 3. Hieronder een klein stukje daaruit, waar gesproken wordt over de verkiezing van ouderlingen en diakenen.

Een gemeente mag van de Kerkorde en van de Ordinantie afwijken (bijvoorbeeld door alleen mannelijke en belijdende lidmaten te laten kiezen). Dit moet dan worden vastgelegd in een Plaatselijke Regeling. Die moet door de gemeente worden ingezien en akkoord bevonden en daarna ook de door de classis worden beoordeeld. Dit is bedoeld om te voorkomen dat een gemeente af gaat wijken van de kerkorde of van de ordinanties door het schrijven van een plaatselijke Regeling.

(PS: let ook even op de bepaling van het betalen van de periodieke bijdrage – Art. 2, lid 2, c).

Artikel 2 De verkiezing van ouderlingen en diakenen

1. De bevoegdheid tot verkiezing van ouderlingen en diakenen berust bij de tot stemmen bevoegde lidmaten van de (wijk)gemeente.
2. Tot stemmen bevoegde lidmaten van de gemeente zijn zij:
 - a. die als lidmaat voorkomen in het register, bedoeld in ordinantie 2-2-1,
 - b. op wie niet het in ordinantie 11-5-24 bepaalde of één van de in ordinantie 11-6-1 sub 2, 3, 4, 5 of 6 genoemde bijzondere middelen tot handhaving van de kerkelijke tucht wordt toegepast, en
 - c. die niet in gebreke zijn gebleven over het voorafgaande kalenderjaar hun in ordinantie 16-8-1 bedoelde periodieke bijdrage te voldoen.
3. De (wijk)kerkenraad kan, in afwijking van het in lid 1 en lid 2 van dit artikel bepaalde, besluiten de bevoegdheid tot verkiezing van ouderlingen en diakenen voor te behouden aan de mannelijke lidmaten van de (wijk)gemeente. Het besluit daartoe dient te worden vastgelegd in een plaatselijke regeling als bedoeld in ordinantie 1-3-4. Het in deze leden bepaalde geldt alsdan voor de mannelijke lidmaten van de gemeente.
4. Tot ouderling of diaken van de gemeente kan verkozen worden:
 - a. die als mannelijk lidmaat voorkomt in het register, bedoeld in ordinantie 2-2-1,
 - b. op wie niet het in ordinantie 11-5-24 bepaalde of één van de in ordinantie 11-6-1 sub 2, 3, 4, 5 of 6 genoemde bijzondere middelen tot handhaving van de kerkelijke tucht wordt toegepast, en
 - c. die niet in gebreke is gebleven over het voorafgaande kalenderjaar zijn in ordinantie 16-8-1 bedoelde periodieke bijdrage te voldoen.

Verkiezingen

Algemeen

- Mannen en vrouwen zijn stemgerechtigd (KO)
- Namen indienen → Kerkenraad stelt dubbeltallen
 - **In Goes: Namen indienen en Kerkenraad benoemt**
- Verkiezingen (beginnen stipt op tijd!)

Ambtsdragers

- Om de 6 jaar (2020-26) een verkiezing over de wijze van verkiezen
- Ieder **oneven** jaar is helft kerkenraad aftredend
- Termijnen 4 jaar en 2 keer herkiesbaar (max. 12 jaar)
- Zie KO – Ordinantie 3

Kerkvoogdij → Later

Zesjaarlijkse Stemming

Bij de zesjaarlijkse stemming

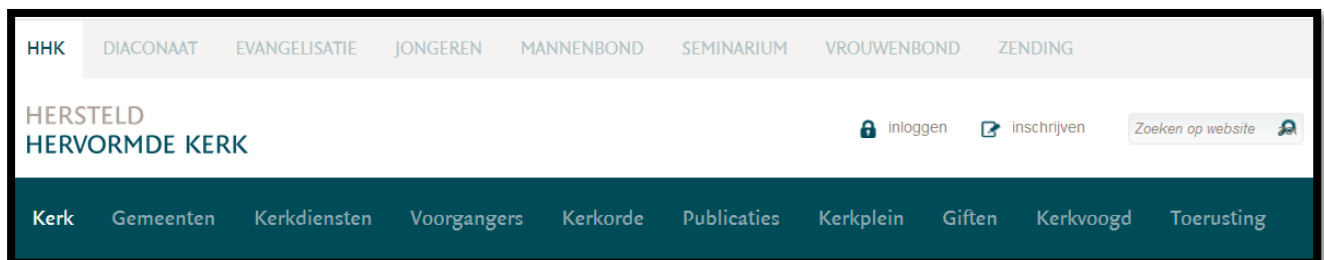
- kan de gemeente kiezen tussen drie mogelijkheden om in de komende jaren de ouderlingen en diakenen te verkiezen.

Deze drie mogelijkheden zijn:

- De gemeente houdt de verkiezing aan zichzelf;
- Ze machtigt de kerkenraad om de ambtsdragers te verkiezen; of:
- De tussenweg: de kerkenraad wordt gemachtigd om dubbeltallen op te stellen, waaruit de lidmaten kiezen.

4.5 Overige informatie

- Gemeentegids
- Website gemeente www.hhgkruiningen.nl / www.hhggoes.nl
- Website HHK www.hersteldhervormdekerk.nl

A series of horizontal lines spanning the width of the page, intended for writing a note or message.

5 AVOND 3 – DE KERKVOOGDIJ

5.1 Agenda van de avond

- Opening en welkom
- Hernieuwde kennismaking
- Korte inleiding doel van de kerkvoogdijavond
- Bespreking presentatie (tussendoor pauze)
- Afsluiting

5.2 Voorbereiding voor de avond

De kerkvoogdij heeft als taak het behartigen van de stoffelijke en financiële belangen van de gemeente.

Dat zijn o.a.:

- Het zorg dragen voor kerk- en vergaderruimte voor de gemeente
- Het zorg dragen voor woonruimte voor een predikant
- Onderhoud aan tuin en interieur
- Schoonhouden van het kerkgebouw
- Het verwerven en beheren van financiële middelen
- Het opstellen en verantwoorden van de jaarbegroting en de jaarrekening
- Het financieel in stand houden van de predikantsplaats en de eredienst
- Het uitvoeren van het personeelsbeleid
- Het beheren van kerkelijke archieven en de ledenregistraties

In de gemeentegids en in de hierna volgende presentatie kunt u meer lezen over de taken en werkzaamheden van de kerkvoogdij.

5.3 Kerkordeartikel

Op de website van de kerk staan de ordinanties van onze kerkorde.

In ordinantie 16 zijn alle zaken omtrent de kerkvoogdij vastgelegd.

Dit is te lezen op: <http://www.hersteldhervormdekerk.nl/hhk/kerkorde/ordinanties>

5.4 Powerpoint presentatie

Wat is een kerkvoogdij.

De kerkvoogdij is een college waarvan de leden, kerkvoogden, door de leden van de gemeente verkozen zijn.

Het college van kerkvoogden heeft de verantwoording over het beheer van alle stoffelijke zaken binnen de gemeente.

Daarmee is het college van kerkvoogden dienstbaar aan de verkondiging van het Woord en draagt zorg voor het op een zorgvuldige wijze faciliteren van alles wat daarbij nodig is in praktische zin.

Het dienstbaar zijn in het Koninkrijk van God is de rode draad door het werk van de kerkvoogdij.

Verkiezing kerkvoogden

Bij het verkiezen van kerkvoogden wordt dezelfde procedure gevolgd als bij de verkiezing van ambtsdragers.

- De leden van de gemeente wordt gevraagd namen in te dienen.
- De kerkvoogdij stelt een tweetal op.
- De vergadering van tot stemmen bevoegde leden kiest uit de tweetallen een kerkvoogd.

Wie zijn de kerkvoogden in onze gemeente?

Henk Smal, voorzitter

Leen van Zweden, secretaris

Bastiaan Groenendijk, 1^e penningmeester

Jaap Zweemer, kerkvoogd

Alfred van den Berg, kerkvoogd

Martijn Walhout, kerkvoogd

Arie Cromwijk, verkozen tot kerkvoogd

Wat doet de kerkvoogdij?

Het werk van de kerkvoogdij omvat een groot aantal zaken. Het takenpakket van de kerkvoogdij is erg breed en raakt aan heel veel facetten van ons gemeentelven:

- Financiële middelen verwerven
- Personeel en vrijwilligers
- Gebouwen: kerk en pastorie
- Gebruiksmiddelen
- Salarissen en vergoedingen
- Beroepingswerk
- Overkomst en vertrek predikant
- Ledenadministratie en gemeentegids
- Website
- Enz

Beheer financiële middelen

Hoe probeert de kerkvoogdij hierin te voorzien?

- Collecten tijdens de eredienst:
 - 2e rondgang tijdens de dienst
 - De uitgangscollecte met soms een specifiek doel.
 - Op bid- en dankdag alleen uitgangscollecte! voor kvd !
- Actie Vrijwillige Bijdrage (jaarlijks)
- Activiteiten Comité (groot onderhoud)

Collecten tijdens de eredienst:

- 2e rondgang tijdens de dienst is voor de instandhouding van de erediensten bestemd. (E)
- De uitgangscollecte is eveneens een kerkvoogdijcollecte, deze kan een specifiek doel hebben zoals bijv. orgelfonds, aflossing en rente pastorie, onderhoud gebouwen, etc.
- De kerkvoogdij stimuleert het gebruik van collectebonnen.
 - Het gebruik van collectebonnen is makkelijk, niet meer zoeken naar kleingeld.
 - Het gebruik van collectebonnen is veilig, minder contact geld in de kluis van de kerk.
 - Het gebruik van collectebonnen is fiscaal interessant.
- De kerkvoogden collecteren zelf tijdens de eredienst.

Vrijwillige bijdrage

- De kerkvoogdij maakt jaarlijks een begroting. Daarvoor is inzicht nodig in de geldstromen.
- Om die reden is het in onze gemeente, naar goed hervormde traditie, gebruikelijk dat we jaarlijks de actie vrijwillige bijdrage houden.
- Begin van het jaar wordt u persoonlijk aangeschreven en gevraagd welke bijdrage u in dat jaar kunt en wilt geven voor een goede voortgang van ons gemeentelven.

Verantwoordelijk voor personeel en vrijwilligers die werkzaamheden verrichten op het gebied van kerkvoogdizaken.

Bijv.

- Koster(s)
- Beheerster gebouw
- Organisten
- Tuinman
- Onderhoudsman
- Administrateur
- Etc.

Beheer gebouwen en materialen

Het beheer en onderhoud van kerkgebouw en pastorie is de verantwoordelijkheid van de kerkvoogdij.

Hierbij moet ook rekening gehouden worden met regelgeving zoals bijv. een gebruikersvergunning van de gemeente.

Ook het ontruimingsplan valt onder deze verantwoordelijkheid.

Verder is de kerkvoogdij verantwoordelijk voor alle materialen die in onze gemeente gebruikt worden.

Verantwoordelijk voor traktement en huisvesting van de predikant

- huisvesting predikant: pastorie (of vergoeding, maar....._)
- traktement predikant: landelijke regels
 - Het traktement wordt bepaald door een schaalindeling en op basis van leeftijd en dienstjaren.
 - De landelijke kerk stelt deze gegevens vast. Kvd voert ze uit.
 - De plaatselijke gemeente/kerkvoogdij bepaalt dus niet het traktement van de predikant.
 - Dit is dus echt anders dan in veel afgescheiden kerken (bijv G.G.)

Omvang predikantsplaats

- Een fulltime predikantsplaats wordt 12/12 genoemd.
- Tijdens het beroep in 2016 was Kruiningen een gemeente met ledenaantal en geldelijke middelen van 10/12.
- Om toch een volledige predikant te kunnen beroepen is een ondersteuning aangevraagd bij het fonds noodlijdende gemeenten en personen. Daarop is een steun van 2/12 toegekend.
- Deze steun bouwt in een tijd van 5 jaar af.
- Na deze 5 jaar moet onze gemeente volledig de 12/12 lasten zelf op kunnen brengen.

Beroepingswerk

- De kerkvoogdij maakt een begroting voor 5 jaar.
- De commissie toezicht en financiën moet deze goedkeuren.
- Vervolgens brengt de commissie advies uit aan de classis.
- Bij positief advies verleent de classis een solvabiliteitsverklaring.
- Pas daarna mag er daadwerkelijk een beroep uitgebracht worden.
- Een kerkvoogd gaat samen met een afvaardiging van de kerkenraad mee om persoonlijk het beroep weg te brengen en een toelichting te geven op vragen van praktische en cijfermatige aard.

Overkomst predikant

De kerkvoogdij is verantwoordelijk voor huisvesting.

Wanneer er geen pastorie is dan moet er een maandelijke vergoeding aan de predikant betaald worden. Deze is qua lasten bijna gelijk aan de lasten van een eigen pastorie.

De kerkvoogdij organiseert de praktische kant van de bevestigings- en intrededienst.

Landelijke kerk met Kerkelijk Bureau

- Elk(e) gemeente(lid) draagt bij aan de kosten.
 - U krijgt de nota voor het algemeen kerkenwerk. Via kvd in okt..
 - Voor de kosten van o.a. het kerkelijk bureau en diverse commissies.
 - Geen vrijblijvend verzoek, maar is een door de landelijke kerk vastgesteld bedrag per lid en dooplid, wat de kerkvoogdij in geheel moet afdragen aan de landelijke kerk.
- Betaald u deze nota niet, dan moet de kerkvoogdij toch afdragen.
 - In dat geval zijn het dus extra lasten voor onze gemeente!

Overleg

Uiteraard heeft de kerkvoogdij veelvuldig overleg met de kerkenraad over de gezamenlijke belangen van onze gemeente.

Ieder college is verantwoordelijk de specifieke taken die daarbij horen, maar gezamenlijk dienen we het belang van de gemeente, dat vraagt om een goede afstemming.

Activiteitencomité

Binnen onze gemeente(s) is een actiecomité actief. Dit comité valt onder de verantwoording van de kerkvoogdij. Kerkvoogd Martijn Walhout is voorzitter van dit comité.

Het comité heeft twee belangrijke taken:

- Het bijeen brengen van middelen voor onderhoud aan onze kerk.
- Het organiseren van activiteiten voor dit doel, waarbij het samenbindende element van de activiteiten van grote meerwaarde is voor het gemeentelven.

Ledenadministratie

De kerkvoogdij is verantwoordelijk voor de ledenadministratie, niet de kerkenraad.

De secretaris maakt hiervoor gebruik van het programma SCIPIO.

Dit programma is specifiek ontwikkeld voor gebruik door kerkgenootschappen.

BHV

- In onze gemeente zijn een aantal mensen actief als BHV'er.
- Bij een calamiteit nemen kosten en hulpkosten de leiding.
- Zij schakelen, indien nodig, de andere BHV'ers in.
- Kerkvoogd Henk Smal is de contactpersoon voor de locatie Ichthuskerk.

5.5 Notitiepagina

6 AVOND 4 – DIACONIE, ICHTHUSHULP EN ANDERE

6.1 Agenda van de avond zelf (invoegen)

Op de vierde en laatste avond van de overkomstkring staan de volgende onderwerpen centraal: Diaconie, Ichthushulp en IVP

6.1.1 Diaconie:

Samen kijken we naar de Bijbelse inzet van het diakenambt. We bespreken de organisatie van de diaconie binnen onze gemeente en landelijke kerk zoals die nu is.

De term diaconale gemeente zal veelvuldig aan de orde komen. Diaconia (dienstbetoon) is namelijk niet alleen voorbehouden aan de diakenen, maar een opdracht en taak voor de gehele gemeente. Welke taken hebben de diakenen, hoe wordt er omgegaan met de ontvangen giften, wat is de Gaveninventarisatie? Op deze en andere zaken wordt deze avond ingegaan.

6.1.2 Ichthushulp:

Het is nog een groot goed, dat er vanwege de overheid allerlei hulp geboden wordt bij zorgelijke omstandigheden. Toch is dat niet altijd in elke situatie afdoende. Vandaar dat vanuit de gemeente een mogelijkheid wordt geboden om aanvullend hulp te verlenen. Soms is de hulpvraag meer gericht op mannenhulp, terwijl een ander geval meer gebaat is bij vrouwenhulp. De kerkenraad wil deze vorm van hulpvaardigheid graag ondersteunen. Onder ruggespraak met de diaconie heeft een tweetal personen de coördinatie op zich genomen om een aanvraag te beoordelen en ter hand te nemen. Maria Cromwijk is coördinator en zal het werk dat Ichthushulp middels vrijwilligers doet voorstellen.

6.1.3 IVP

De HHK vindt het belangrijk dat de gemeente een veilige plek is voor alle gemeenteleden. Toch is veiligheid niet altijd vanzelfsprekend. Ook in de kerk, binnen kerkelijke relaties, kan misbruik voorkomen. De HHK neemt deel aan het Meldpunt Misbruik. Het Meldpunt biedt hulp, advies en ondersteuning aan slachtoffers en kerken. In onze gemeente heeft de kerkenraad Linda de Wolf aangesteld als interne vertrouwenspersoon (IVP). Zij fungeert als contactpersoon voor het Meldpunt en als eerste aanspreekpunt binnen de gemeente. Ieder gemeentelid kan rechtstreeks contact met haar opnemen voor een vertrouwelijk gesprek, begeleiding en het inwinnen van advies. Daarnaast stimuleert en ontwikkelt de IVP in overleg met de kerkenraad initiatieven die gericht zijn op preventie van seksueel misbruik.

6.2 Korte Samenvatting Powerpoint

Overkomstkring Avond 4

Diaconie
Ichthushulp
IVP

Welkom & Opening

Kerkenraad

Kerkenraad

Consistorie
(ouderlingen en predikant)

Diakenen

Moderamen Kerkenraad = Voorzitter, Scriba & Assessor

Indeling avond

Ichthushulp

• *Maria Cromwijk*

IVP

• *Linda de Wolf*

Pauze

Diaconie

Toets

Maria Cromwijk &
Corine Wagenaar

ichthushulp@hhgkruiningen.nl

WERKZAAM IN DE GEMEENTE

Doel van Ichthushulp

Aanmelden als vrijwilliger:

- Vul het aanmeldformulier in!
- ichthushulp@hhgkruiningen.nl

Samen in de gemeente

WERKZAAM IN DE GEMEENTE

 Interne Vertrouwenspersoon (IVP)

 Interne Vertrouwenspersoon (IVP)

Linda de Wolf

Woonachtig in Yerseke

...

Het Meldpunt

Wat is het Meldpunt Misbruik?

Voor wie is het Meldpunt Misbruik?

Werkwijze

Ondersteuning van IVP

Seksueel misbruik

*“Onder misbruik verstaan wij
..iedere uiting van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag,
..opzettelijk of onopzettelijk,
..gewenst dan wel ongewenst,
..in de vorm van seksuele handelingen en/of seksueel
getinte toespelingen
..door een kerkelijk medewerker.”*

Taken Interne Vertrouwenspersoon

Preventie

Eerste aanspreekpersoon bij klachten

Opvang en begeleiding

Werkwijze ivp

Neutraal;

Vertrouwelijk/geheimhouding;

IVP-netwerk;

Verzorgt eerste opvang bij klachten;

Op de hoogte van externe hulp/ sociale kaart.

Klachten of problemen?

Via website: www.hhgkruiningen.nl

Via e-mail:
vertrouwenspersoon@hhgkruiningen.nl

Via telefoon: 0113-574810

Blijf er niet mee zitten!

VRAGEN

PAUZE

Diaconaat: Bijbelse Opdracht!

Diakoneo

- *Grieks werkwoord; dienen of dienst bewijzen*

Diakonia

- *diakonie; dienst, dienstbetoon, bediening*

Diakonos

- *diaken; dienaar*

Diakonia in het Oude Testament

Deuteronomium 15 1: 11

1. Ten einde van zeven jaren zult gij een vrijlating maken.
2. Dit nu is de zaak der vrijlating, dat ieder schuldeheer, die zijn naaste zal geleend hebben, vrijlate; hij zal zijn naaste of zijn broeder niet manen, dewijl men den HEERE een vrijlating heeft uitgeroepen.
3. Den vreemde zult gij manen; maar wat gij bij uw broeder hebt, zal uw hand vrijlaten;
4. Alleenlijk, omdat er geen bedelaar onder u zal zijn; want de HEERE zal u overvloediglijk zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve zal geven, om hetzelfde erfelijk te bezitten;
5. Indien gij slechts de stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, dat gij waarneemt te doen al deze geboden, die ik u heden gebiede.
6. Want de HEERE, uw God, zal u zegenen, gelijk als Hij tot u heeft gesproken, zo zult gij aan vele volken lenen; maar gij zult niet ontlennen; en gij zult over vele volken heersen; maar over u zullen zij niet heersen.

Diakonia in het Oude Testament

Deuteronomium 15 1: 11

7. Wanneer er onder u een arme zal zijn, een uit uw broederen, in een uwer poorten, in uw land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, zo zult gij uw hart niet verstijven, noch uw hand toesluiten voor uw broeder, die arm is;
8. Maar gij zult hem uw hand mildelijk opendoen, en zult hem rijkelijk lenen, genoeg voor zijn gebrek, dat hem ontbreekt.
9. Wacht u, dat in uw hart geen Belialswoord zij, om te zeggen: Het zevende jaar, het jaar der vrijlating, naakt; dat uw oog boos zij tegen uw broeder, die arm is, en dat gij hem niet geeft; en hij over u roept tot den HEERE, en zonde in u zij.
10. Gij zult hem mildelijk geven, en uw hart zal niet boos zijn, als gij hem geeft; want om dezer zake wil zal u de HEERE, uw God, zegenen in al uw werk, en in alles, waaraan gij uw hand slaat.
11. Want de arme zal niet ophouden uit het midden des lands; daarom gebiede ik u, zeggende: Gij zult uw hand mildelijk opendoen aan uw broeder, aan uw bedrukten en aan uw armen in uw land.

Oude Testament

Geen diaken (als ambt)	Wel heel duidelijk <u>dienstbetoon</u> en <u>rentmeesterschap</u>
Deuteronomium 15	Bevel voor het <u>hele</u> volk om hen die niet voor zichzelf kunnen zorgen, niet in verdrukking te laten komen.
Sabbatsjaar	(schulden / schuldlaven / armen / vreemdelingen)
Geen bedelaar	(God beloofde overvloed bij het houden van Zijn geboden)
Delen	(Van wat God geeft / mild geven met liefde)

Diakonia een zaak van het gehele volk!

Ezechiel 16:49:

Ziet, dit was de ongerechtigheid uwer zuster Sodom; hoogmoed, zatheid van brood en stille gerustheid had zij en haar dochteren; maar zij sterkte de hand des armen en nooddriftige niet.

Maleachi 3:5:

En Ik zal tot ulieden ten oordeel naderen; en Ik zal een snel Getuige zijn tegen de tovenaars, en tegen de overspelers, en tegen degenen, die valselyk zweren, en tegen degenen, die het loon des dagloners met geweld inhouden, die de weduwe, en den wees, en den vreemdeling het recht verkeren, en Mij niet vrezen, zegt de HEERE der heirscharen.

Nieuwe Testament

Instelling van het diakenambt (Hand. 6:1-7)

1. En in dezelfde dagen, als de discipelen vermenigvuldigden, ontstond een murmuring der Grieksen tegen de Hebreëen, omdat hun weduwen in de dagelijkse bediening verzuimd werden.
2. En de twaalf riepen de menigte der discipelen tot zich, en zeiden: Het is niet behoorlijk, dat wij het Woord Gods nalaten, en de tafelen dienen.
3. Ziet dan om, broeders, naar zeven mannen uit u, die goede getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid, welke wij mogen stellen over deze nodige zaak.
4. Maar wij zullen volharden in het gebed, en in de bediening des Woords.
5. En dit woord behaagde aan al de menigte; en zij verkoren Stefanus, een man vol des geloofs en des Heiligen Geestes, en Filippus, en Prochorus, en Nicanor, en Timon, en Parmenas, en Nicolaus, een Jodengenoot van Antiochië;
6. Welken zij voor de apostelen stelden; en dezen, als zij gebeden hadden, legden hun de handen op.
7. En het woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en een grote schare der priesteren werd den gelove gehoorzaam.

Diaconie HHK Kruiningen

S. de Leeuw (Stefan) Secretaris

F.M.J. Voshol (Frans) Penningmeester

J.J. de Dreu (Jos) Voorzitter

M.P. Zandee (Mark) Ichthushulp-contactpersoon

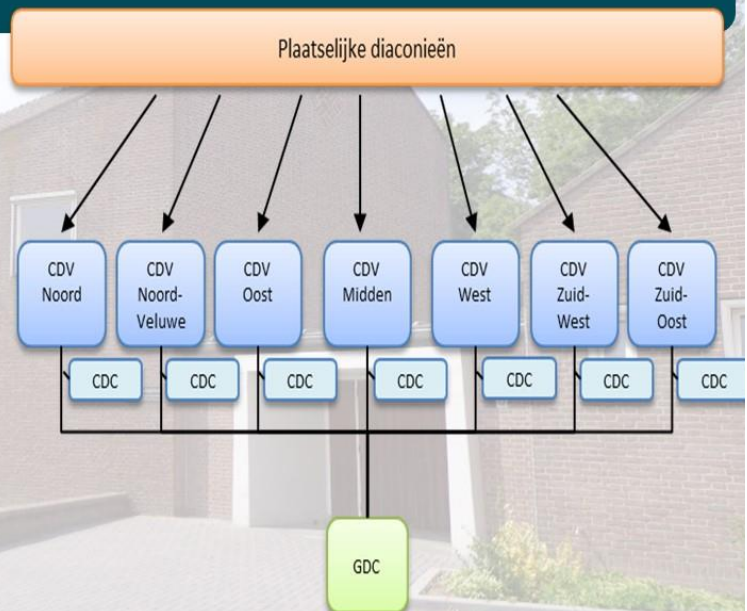
A.W. Weststrate (Anton) Kerktelefoon

Diaconaat in de kerkorde

Diaconale structuur in de kerk

- Diaconie / kerkenraad / classis
- CDC
 - (Classicale Diaconale Commissie) / Classicale
- Diaconale Vergadering
 - Toerusting diakenen
 - Afstemming diaconale activiteiten
- GDC
 - (Generale Diaconale Commissie)

Diaconaat in de kerkorde

Ordinantie 15

De gemeente, in al haar leden geroepen tot de dienst van de barmhartigheid, beantwoordt, onder de leiding of door de arbeid van de diakenen, aan deze roeping in het diaconaat.

Dit diaconaat krijgt gestalte in

- het doen van christelijke handreiking en dienstbetoon;
- het spreken van troostende woorden uit het Woord van God;
- het verlenen van bijstand, verzorging of bescherming aan hen die dat behoeven, in het bijzonder aan de huisgenoten des geloofs;
- het verlenen van medewerking aan arbeid ten behoeve van het maatschappelijke welzijn, voor zover passend bij zijn Bijbelse roeping;
- het bijeenbrengen van de benodigde gelden voor de uitoefening van het diaconaat in en buiten Nederland en;
- het dienen van de kerk in haar taak om overheid en samenleving te wijzen op haar roeping in dezen.

Beleidsplan is opgesteld met daarin een samenvatting van belangrijke elementen van het diakenambt.

Inzamelen en uitdelen

- Een delende diaconie = een delende gemeente
- De Wortel van alle christelijke Diakonia = de gemeenschap met Christus! DE DIENAAR
- **Collecte in de eredienst**
 - Diaconiecollecte wezenlijk onderdeel (1 Kor. 16:1-2, Zondag 38)
 1. *O Aangaande nu de verzameling, die voor de heiligen geschiedt, gelijk als ik aan de Gemeenten in Galatië verordend heb, doet ook gij alzo.*
 2. *Op elken eersten dag der week, legt een iegelijk van u iets bij zichzelf weg, vergaderende een schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft; opdat de verzamelingen alsdan niet eerst geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.*

Z38, antw 103 ...En den armen Christelijke handreiking te doen
- Collecterooster
 - Vaststellen door de diaconie
 - Voor algemene middelen / doelcollecten
 - Voor bestemmingscollecten aangereikt door GDC (Generale Diaconale Commissie)

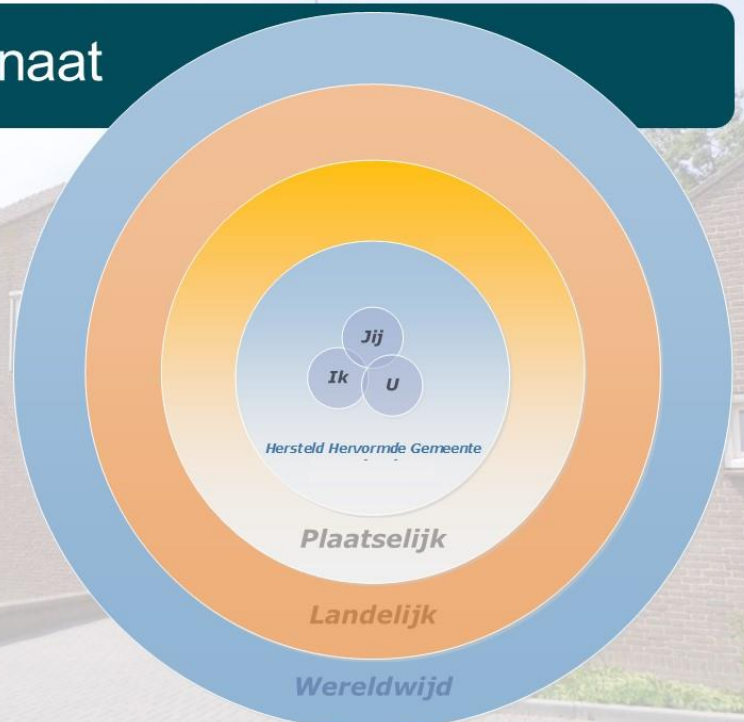

Heilig Avondmaal & Reserves

- Offerschalen bij de Avondmaalstafel (Hand. 2 en 6, 1 Kor.11)
 - Avondmaal en offergave
 - ... altezamen één lichaam zijn, en zulks niet alleen met woorden, maar ook met de daad jegens elkander bewijzen.
 - *Alzo zullen wij allen, die door het waarachtig geloof Christus ingelijfd zijn, door broederlijke liefde, om Christus onzes lieven Zaligmakers wil, Die ons zo uitnemend heeft liefgehad, altezamen één lichaam zijn, en zulks niet alleen met woorden... maar ook met de daad jegens elkander bewijzen*
- Reserve diaconie
 - een diaconie ontvangt de gelden om uit te delen aan degene die nood heeft → doorgeven!
 - een algemene richtlijn vanuit GDC van max € 150 per belijdend lid en dooplid

Reikwijdte diaconaat

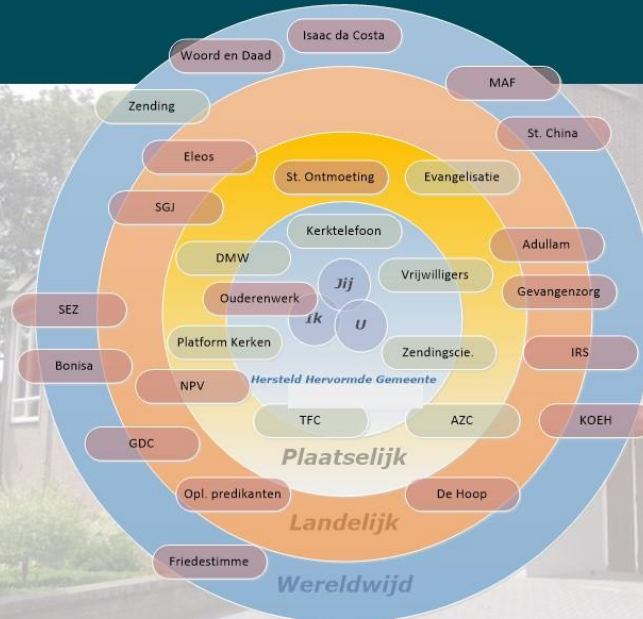
Uitdelen

Diaconale zaken die de aandacht vragen:

- Plaatselijk : mantelzorg, ouderen, enz.
- Landelijk : verslaafden, gehandicapten, gevangenen, enz.
- Wereldwijd : Woord en Daad, KOEH, enz.

Welke stichtingen en organisaties wel of niet ondersteunen?

- Diaconaal doel
- Beoordeling
- Identiteit

Signaleren en het geven van diaconale hulp

- **Hoe signaleren diakenen de diaconale zorg in de gemeente?**
- Nodig:
 1. Diaconale ogen en oren
 2. Deel aan gemeente die u lief is
 3. Toegankelijk zijn als ambtsdrager
 4. Bespreken binnen college de diaconale zorgen
 5. Diaconale kerkenraad en diaconale gemeente
 6. Gebeden voor de zorgen

Gaventest

Plaatselijk:

- Persoonlijke naastenliefde
- Ichthushulp (georganiseerd /vrijwilligers)
- Gavenlijst

- [Wordt u toegezonden per mail](#)
- gaventest@hhgkruiningen.nl

Inzet van gaven in de gemeente HHG Kruiningen

Voorafgaand aan de vragenlijst stellen we u/jou enkele open vragen

*Verplicht

Naam *

Jouw antwoord

Telefoonnummer *

Jouw antwoord

E-mailadres *

Jouw antwoord

1. Waar (bij welke doelgroep, op welk gebied) ligt uw/jouw voorkeur om u/je in te zetten in onze gemeente (bijvoorbeeld: kinderen, ouderen, eenzamen, evangelisatie, etc.)?

Jouw antwoord

2. Met welke activiteiten in de gemeente hebt u/jij ervaring (in onze gemeente of misschien in een vorige gemeente)? (deze vraag komt ook in de lijst naar voren, u/jij kunt aankruisen aan welke activiteiten u al deelneemt).

Jouw antwoord

3. Wat is uw/jouw beroep? Wat is uw huidige baan en/of wat heeft u gedaan voor werk? Graag een korte taakomschrijving erbij: (bijvoorbeeld: thuiszorgmedewerker, administratieve werkzaamheden). Als je nog studeert, welke studie volg je?

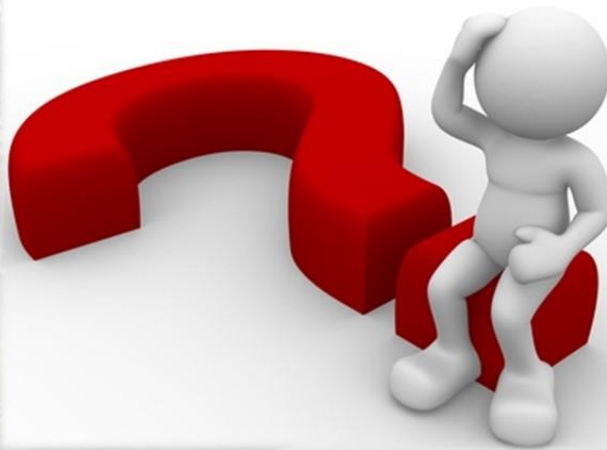

Dienst der
barmhartigheid is
taak van **iedere**
Christen

Diakenen gaan
de gemeente
voor in het
diaconaat

VRAGEN

7 AVOND 5 – DE DERDE BELIJDENISVRAAG

In de Nederlandse Hervormde Kerk kende men in veel gemeenten de gewoonte om drie vragen te stellen:

- 1 Een eerste vraag met als inhoud het geloof in de drie-enige God.
- 2 Een tweede vraag met als inhoud de drie dingen die nodig zijn om getrouwd te leven en te sterven: erkennen van eigen zonde en strafwaardigheid,
Erkennen van de ene Verlosser van zonde en straf
Erkennen van het leven van dankbaarheid dat voortvloeit uit het ontvangen van verlossing.
- 3 De derde vraag is een nadere invulling van dat laatste, onder andere met een toespitsing naar de kerk waartoe men behoort.

De drie vragen luiden als volgt:

1. Belijdt gij te geloven in God de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde en in Jezus Christus Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere, en in de Heilige Geest ?
2. Belijdt gij, dat gij door de zonde geheel verdorven en mitsdien strafwaardig zijt voor God en dat gij de Heere Jezus Christus behoeft als uw enige Zaligmaker; en dat gij van zin en van wil zijt, door Gods genade, de zonde te verzaken en Christus in leven en sterven te volgen, gelijk Zijn ware belijders betaamt ?
3. Beloofd gij getrouw te zijn in het bijwonen van de samenkomsten van de gemeente, te volharden in de leer der godzaligheid, in het lezen van de Heilige Schrift en in het gebed. En naar de u geschonken gaven in de gemeenschap der Hersteld Hervormde Kerk mee te werken aan de opbouw van het Koninkrijk Gods. En u te onderwerpen aan het kerkelijk opzicht en in geval gij u mocht misgaan, aan de kerkelijke tucht ?

Toelichting op de derde vraag (die bij overkomst naar onze gemeente gesteld wordt)

De eerste zin daarvan gaat over de erediensden en over de geloofsleer, en over de huisgodsdienst.

De tweede zin over de gaven die God de HEERE verleent: Is men bereid om die gaven, waar daar door de kerkenraad om wordt verzocht, te gebruiken in de Hersteld Hervormde Kerk (plaatselijk, of ook in breder verband) in het besef dat ook de HHK slechts een 'deeltje' is, van een geheel, waarbinnen Gods Koninkrijk in ons land gestalte krijgt. De HHK is een kerk, niet DE kerk. En er is al helemaal geen "isgelijktaken" te zetten tussen Gods Koninkrijk, de Kerk en de HHK.

De laatste zin gaat over huisbezoek (=opzicht) en over tucht, dit laatste in geval men zich onverhoopt mocht ontgaan in leer of leven. Hier wordt gevraagd of men zich gewillig onder opzicht en tucht van de kerkenraad plaatst.

De derde vraag heeft daarom betekenis bij een overkomst naar onze gemeente, omdat het onderstreept, dat men als belijdend lid onder het opzicht van een andere kerkenraad in een andere kerk heeft gestaan. En ook daar eventuele uitoefening van tucht heeft willen aanvaarden, waar de kerkenraad dat nuttig en nodig achtte voor zijn of haar geestelijk welzijn. En het zet er een streep onder dat het geen geringe zaak is om van kerk te veranderen. Daar hoort een officieel "jawoord" bij.

8 BIJLAGEN (LEESTEKSTEN)

8.1 Lezing ds. Ten Klooster (Geschiedenis HHK)

De geschiedenis en belijdenis van onze kerk (ds. K. ten Klooster, Ridderkerk): gelezen in Kerstnummer van 'Onder de vijgenboom' van 21 december 2016

8.1.1 Hervorming

De eersten die daar de stoot toe gaven en door God voor gebruikt werden waren Luther en anderen. Die hervorming – beter – kerkhervorming was terugkeer tot het geloof van apostelen en profeten. Het had in zich de onvoorwaardelijke onderwerping aan het onfeilbare Woord: Sola Scriptura. Daar hield men aan vast, ook als men dat met de marteldood moest bekopen. Tegen het front van de rooms geworden kerk werd met nadruk de rechtvaardiging van de goddeloze door het geloof alleen, op de voorgrond geplaatst: Sola fide. Voor het Woord van God moesten de dwaalbegrippen vallen. Dwaalbegrippen als het vertrouwen op uiterlijke en eigenwillige godsdienst; de beeldendienst, de mis als vervloekte afgoderij, vagevuur, aflaat, de heerschappij van de paus en dan vooral: het verdienen van de zaligheid. Het Woord van God sprak van het door genade alleen: Sola gratia. De hervormers waren krachtig door het zwaard van de Geest, het Woord van God. De hervorming was niet een georganiseerde beweging, maar een beweging van Gods Geest. Die verwekte een honger naar het Woord. Duizenden werden tot kennis van de waarheid gebracht. Het licht werd onder de korenmaat vandaan gehaald en op de kandelaar gezet. Dat ging niet zonder slag of stoot. Er was gedurende een halve eeuw vervolging. De kerk van Rome volhardde naar de bepalingen van het concilie van Trente (1545-1563) in anti-Bijbelse afval. De leer van de kerk werd vastgelegd. Tegenover haar werden Christelijke Kerken gevormd, voor wie de Bijbel de enige onfeilbare regel van het geloof was. Zij hebben hun belijdenis aan dat Woord onderworpen. Daarbij was voor hen de belijdenis onmisbaar. Waarom? Om aan vriend en vijand te laten weten: dit geloven wij en hieraan zijn wij te kennen. De leden van de Kerk achtten zich daar aan gebonden.

Op de Hervormde Kerk in ons land heeft de reformatie van Genève (Calvijn) de meeste invloed gehad. Ze was het middelpunt en de kern van het Gemenebest. Hier was de Republiek met de Kerk verenigd. En dat niet alleen: de Republiek is uit de belijdenis van de Kerk geboren (Groen van Prinsterer). Gods Woord, naar de leer van de Hervormde Kerk, was de grondwet van de Staat. Dat rusten op Gods Woord werd treffend afgebeeld op de munt, waar de Nederlandse maagd met de ene hand leunt op de Heilige Schrift en in de andere hand de speer met de vrijheidshoed houdt. Wat daarmee werd aangeduid was: omdat wij op de Bijbel steunen wordt de vrijheid door ons beschermd. De gereformeerden – en dat was een kleine minderheid – vormde de kern van de natie. Zo heeft de Heere hier Zijn Kerk geplant. Hij heeft voor de instandhouding ervan gezorgd: zowel tegen aanvallen van buiten als afval van binnen. Er ontstond droevige verdeeldheid: Arminius en Gomarus ofwel remonstranten en contraremonstranten. Na jarenlange disputen, conferenties enzovoort leidde één en ander tijdens het 12-jarig bestand (1609-1621) tot het bijeenroepen van de Nationale Synode van Dordrecht in 1618. Een werkelijk oecumenische synode. Dat was tegenwoordig onder die vlag bijeenkomt is geen schijn of schaduw van de Synode van 1618/19. De Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Heidelbergse Catechismus werden overzien. Daarin werd geen verandering nodig geacht. We hebben aan deze Synode ook de Dordtse Leerregels te danken.

8.1.2 Volgende eeuwen

Toch was de strijd daarmee niet ten einde. Begrijpelijk, want de strijd om de beginselen is van alle tijden. Dat ging door in de 17de eeuw en de 18de eeuw. Maar het bleef bij die ene Kerk in dit land. Dat werd anders in de 19de eeuw toen het tot een Afscheiding kwam in 1834. In 1816 had koning Willem I van staatswege aan de Hervormde Kerk met dwang een organisatie opgelegd, die bij heel wat mensen in het verkeerde keelgat was geschoten. Verzet werd evenwel niet geduld. Dat verzet nu openbaarde zich in de kerkelijke beweging in de zogenaamde Acte van Afscheiding en Wederkeer, waarin de gehoorzaamheid aan de Synode werd opgezegd. In die Synode ontbraken de aanhangers

van de Gereformeerde belijdenis. Nu meenden sommigen dat men tot verlating van het Kerkgenootschap, anderen dat men tot voortzetting van de strijd binnen dat genootschap verplicht was. Zij die bleven zeiden principieel nee tegen de Afscheiding omdat de gereformeerde belijdenis nog altijd réchtens de grondslag van die Kerk uitmaakte. Zolang die grondslag er was, bleef men en durfde men niet weg. Wat er mis was – en er was veel mis – waren de ‘ziektekiemen van de Kerk’, die de grondslag niet hadden aangetast. Wat de leer betreft waren de leden van de synode en kerkbesturen begrepen in artikel 9 van het Algemeen Reglement uit 1816: daarin werd van hen gevorderd de handhaving van de Leer der Hervormde Kerk.

In diezelfde 19de eeuw is er dan ook nog de Doleantie in het jaar 1886 onder aanvoering van Abraham Kuyper. Waaruit na samenvoeging met de afgescheidenen in 1892 de Gereformeerde Kerken in Nederland ontstonden. Een klein gedeelte ging daarin niet mee, dat zijn dan de Christelijke Gereformeerde Kerken.

8.1.3 *Kerkorde 1951*

In de 20ste eeuw kwam het na de Tweede Wereldoorlog tot nieuwe ontwikkelingen. In september 1945 werd het Algemeen Reglement van 1816 terzijde gelegd. In 1947 werd aan de kerk een ontwerpkerkorde aangeboden, die uiteindelijk resulteerde in de Hervormde Kerkorde van 1951. Intussen was er wereldwijd een breed eenheidsstreven op gang gekomen, zowel in de kerk als in de wereld. Dat ging niet buiten Nederland om. In de Hervormde Kerk sprak men in die naoorlogse jaren van een doorbraak. Die zou winst te zien geven, omdat de oude ‘schotjesgeest’ had afgedaan. In Hervormd Gereformeerde kring was er moeite met de nieuwe kerkorde van 1951. Terecht. Men brak wel met de besturenorganisatie die de kerk was geworden en men keerde terug tot een kerk geleid door ambtelijke vergaderingen. Maar inzake de grondslag, de belijdenis dus, was de formulering voorgesteld: in gemeenschap met. De één vond dit zuiver reformatorisch, anderen hadden er gegronde bezwaren tegen, omdat men van mening was dat deze formulering de deur open zou zetten voor allerlei wind van leer. Duidelijk is dat de tegenstanders van de kerkorde van 1951 gelijk hebben gekregen.

8.1.4 *Gereformeerde Kerken in Nederland*

Wat de Gereformeerde Kerken in Nederland betreft waren de ontwikkelingen aangrijpend. De hervormde professor H. Berkhof deed ooit de uitspraak: ‘De Gereformeerde Kerken zijn in nauwelijks meer dan een kwart eeuw zo diepgaand veranderd, als ik in deze eeuw in de WestEuropese hervormde en gereformeerde kerken nog nergens heb gezien’. Die veranderingen betroffen met name het gezag van de Heilige Schrift en van de confessie. De gereformeerde professor Augustijn meende te kunnen aantonen dat de binding aan de belijdenis, zoals de Dordtse Synode had bepaald, in wezen niet reformatorisch was. Hierbij is nog de naam te noemen van de man die vaak in het nieuws is geweest vanwege zijn ‘algemeen betwijfeld christelijk geloof’, professor Kuitert. Hij gaf aan het eind van de 60-er jaren van de vorige eeuw een interview in het toenmalige weekblad ‘De Spiegel’. Op de vraag: Zijn er ook mensen die, zonder dat ze de Bijbel kennen, denken aan een ‘nieuwe aarde’? antwoordde Kuitert: ‘dat zou ik al een hele vooruitgang vinden, vergeleken bij dat hemelgeloof, zoals we dat als kinderen meekregen’. Later werden de uitspraken van deze en andere geleerden steeds krasser en verwijderden zich hoe langer hoe meer van het wezen van het christelijk geloof. Het is een aangrijpende teloorgang. Het is een hele trieste zaak want over de hele linie had men afscheid genomen van het eigen gereformeerde verleden. Iemand sprak, kijkend naar deze ontwikkelingen, over ‘verdrongen land’.

8.1.5 *Anno Domini 2004*

In het jaar onzes Heeren 2004 voltrok zich de fusie tussen drie kerken: de Nederlandse Hervormde Kerk (NHK), de Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN) en de Evangelisch Lutherse Kerk (ELK). Samen vormden zij de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). De Nederlandse Hervormde Kerk werd daarbij opgeheven. Een aantal gemeenten is uit overtuiging niet in die fusie meegegaan en buiten die nieuw gevormde kerk gebleven. Zo was de situatie op 1 mei 2004.

8.1.6 Eenheidsstreven

Hoe is het zover gekomen? Er was al decennia lang een eenheidsstreven, vanuit zendingsconferenties opgezet, wat samen ging met het streven naar eenheid op wereldschaal. In dat klimaat kwamen op 24 april 1961 in Driebergen een groep van 18 hervormden en gereformeerden bij elkaar die van mening waren dat gescheidenheid van de twee grootste protestantse kerken in ons land (de Hervormde Kerk en Gereformeerde Kerken) niet langer geduld kon worden. Zij namen zich voor stappen te doen om deze eenheid krachtig te bevorderen. Het duurde even, maar de toenadering tussen de NHK en de GKN, mede als gevolg van de oproep van de 'achttien' resulteerde in een gemeenschappelijke synodale vergadering in 1973. In 1986 nam de gecombineerde vergadering van de hervormde en gereformeerde synode een zo genoemde intentieverklaring aan: 'Beide kerken bevinden zich in staat van hereniging'. Dat was dus precies 100 jaar na de Doleantie, waarbij de Gereformeerde Kerken waren ontstaan, als afscheiding van de Nederlandse Hervormde Kerk. De genoemde intentieverklaring hield in dat beide kerken op weg waren naar eenheid. Maar daarbij werd vastgelegd dat gemeenten, wijkgemeenten en kerkelijke verbanden niet gedwongen zouden mogen worden om samen te gaan. Dit werd door sommigen uitgelegd dat er op zijn hoogst sprake kon zijn van een federatie. Dat wil dus zeggen dat er wel sprake zou zijn van samenwerking, maar dat beide kerken hun zelfstandigheid zouden behouden. Maar er waren ook anderen, waaronder de hervormde synode, die van mening waren dat in 1986 het besluit was genomen tot een volledig samengaan. Dus moest het komen tot een fusie van de beide kerken. Een federatie was uitgesloten. Een derde kerk erbij: vereniging Vervolgens trad tot wat het Samen Op Weg-proces (SOW-proces) was gaan heten ook de Evangelisch Lutherse Kerk toe in het jaar 1988 als derde partner. Sinds die tijd spreekt men niet meer van hereniging (de GKN was immers uit de NHK voortgekomen) maar van vereniging van kerken. In 1992 kwam een werkgroep uit de drie kerken met een ontwerp van een gezamenlijke kerkorde. Dit ontwerp werd in eerste lezing aanvaard in 1993 door wat genoemd werd de triosynode. Deze ontwerpkerkorder veronderstelde een vereniging (volledig samengaan) en geen federatie (waarbij de Nederlandse Hervormde Kerk bleef voortbestaan). De classes in de Hervormde Kerk hebben daarna hun mening gegeven via de consideraties. Daarbij zijn gemeenten die voorlopig slechts voorstander waren van een federatieve samenwerking gerekend als voorstanders van de eenwording (1995). Mede op die basis meende men te kunnen en te moeten concluderen dat het volledige verenigingsproces door moest gaan.

8.1.7 Decemberbesluiten 2003, inwerkingtreden 2004

Uiteindelijk komen op 12 december 2003 de drie synoden (van de NHK, GKN en ELK) in drie afzonderlijke kerken in Utrecht bijeen. Zij besluiten tot de fusie van de drie kerken. Het wordt diezelfde avond 'gevierd' tijdens een kerkdienst in de Utrechts Domkerk. Per 1 mei 2004 is de nieuwe kerkorde officieel in werking getreden en gingen de Nederlandse Hervormde Kerk, de Gereformeerde Kerken in Nederland en de Evangelisch Lutherse Kerk op in de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). In het begin van dit langdurige proces viel er heel weinig enthousiasme te bespeuren. Er werden diverse bezwaren ingebracht. Dat gebeurde keer op keer, waardoor het proces soms dreigde vast te lopen. Tientallen kerkenraden, predikanten en gemeenten hebben één en andermaal het onaanvaardbaar uitgesproken. De Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde Kerk belegde een vergadering in Putten, waar ruim 1600 ambtsdragers hun 'onaanvaardbaar' uitspraken. Bovendien waren er stemmen (niet alleen van de Gereformeerde Bond) die pleitten voor een federatie in plaats van een fusie. De synoden bleven hardnekkig vasthouden aan een fusie. Men ging door. Het was een teken daarvan dat dit proces van boven werd gedreven, dat de nieuwe kerk er móest komen.

Maar gaandeweg – niet in de laatste plaats vanwege de omslag die de Gereformeerde Bond had gemaakt – kantelde dat verzet bij. In plaats van 'wij gaan niet weg en wij gaan niet mee (1996) werd het toch een meegaan. De nieuwe kerk kwam er en dat betekende een (pijnlijke) breuk.

8.1.8 Bezwaren

Wat waren nu de bezwaren tegen deze fusie van kerken? Wie is er niet voor eenheid? We belijden elke zondag: ik geloof één heilige algemene christelijke kerk. Maar wat zeggen we daarmee? Zondag 21 van de Heidelbergse Catechismus geeft antwoord op die vraag. Dat de Zoon van God uit heel het menselijk geslacht Zich een gemeente tot het eeuwige leven uitverkoren, vergadert, beschermt en onderhoudt. Dat doet de Heere door Zijn Geest en Woord in de eenheid van het ware geloof. Die Kerk is er geweest vanaf het begin van de wereld en zal er zijn tot aan het einde. En zo belijdt de gelovige, dat ik daarvan een levend lidmaat ben en dat eeuwig zal blijven. Met artikel 27 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis belijden we: Wij geloven en belijden een enige katholieke of algemene Kerk. Er is een grote kerkelijke verdeeldheid, maar van God uit gezien is er maar één Kerk. En van die Kerk wordt gezegd: dat is een heilige vergadering van de ware christgelovigen. Alle oprechte christenen bij elkaar vormen de Kerk. Wie zijn de levende lidmaten? Dat zijn mensen die al hun zaligheid verwachten in Jezus Christus, die gewassen zijn door Zijn bloed, geheiligd en verzegeld door de Heilige Geest. En ook in dat artikel wordt beleden dat die Kerk er altijd is geweest en er altijd zal zijn. Ze is verspreid en verstrooid door de hele wereld; nochtans zijn haar leden samengevoegd en verenigd met hart en wil in éénzelfde Geest, door de kracht van het geloof. Dit geloven en belijden wij als we het over de Kerk hebben. De Kerk is dus geen instelling van mensen, maar van God. De Heere Zelf heeft Zijn Kerk geplant. Die Kerk is er altijd geweest. Dus dat begint al bij Adam en Eva. En ze zal er ook altijd zijn, tot de dag van de wederkomst van Christus. We geloven ook dat God Zijn Kerk in dit land heeft geplant. We weten niet of ze ook altijd in Nederland zal zijn. De Heere kan het Woord en de verkondiging wegnemen. We zien er voorbeelden van in de geschiedenis van de Kerk. Waaraan nu is die Kerk te kennen? Aan de trouwe en zuivere bediening van het Woord, de zuivere bediening van de sacramenten zoals Christus ze heeft ingesteld (Dooop en Avondmaal) en de oefening van de kerkelijke tucht om de zonden te straffen. De Kerk, waarvan Christus het Hoofd is, moet geregeerd worden op de manier die de Heere Zelf in Zijn Woord heeft bekend gemaakt. Daarom zijn er de ambtsdragers, is er de kerkenraad. Christus regeert Zijn Kerk op aarde via de ambten, via de ambtelijke vergaderingen; via een trouw en gehoorzaam leven naar en bij Gods Woord. En wat is nu haar roeping? Om door dit middel de ware religie te onderhouden en te maken dat de ware leer haar loop hebbe. Zo nemen wij dan alleen aan, hetgeen dienstig is om eendracht en eenheid te voeden en te bewaren en alles te onderhouden in de gehoorzaamheid aan God. Dit zijn woordelijke aanhalingen uit de Nederlandse Geloofsbelijdenis. De belijdenis die naast de Schrift, met de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels de grondslag vormden van de voormalige Nederlandse Hervormde Kerk. En die grondslag was eenduidig. Dat is in de Protestantse Kerk in Nederland principieel anders. Er zijn niet-gereformeerde belijdenissen aan toegevoegd. Dat betekende niet alleen een breuk met het verleden, maar ook de pleitgrond en het kerkelijk recht om ons daarop te beroepen bestond niet langer. Anders gezegd: de dwaling heeft grondwettelijk recht van bestaan. In de regels en in de kerkorde van de PKN heet dat: erkennen en respecteren. Dat wil eenvoudig zeggen dat de PKN een plurale kerk is. En in een plurale kerk leven niet alleen mensen met verschillende opvattingen naast elkaar, maar leven waarheid en leugen wéttig samen. Als het gaat om de belijdeniskwestie is het duidelijk dat deze kerk geen exclusief gereformeerde grondslag heeft. Vroeger aanvaardde of verwierp men een belijdenis. Maar in het zogenaamde dynamisch en actualistisch belijden van onze tijd interpreteert men die. Zo kan men afstand nemen van wat eens werd beleden. En als de voorwal geslecht is komt de Schrift zelf in de beklagdenbank.

In de grondslag van de PKN staan verschillende belijdenissen: de Augsburgse Confessie, de catechismus van Luther, de Barmer Thesen en de Leuenberger Konkordie. Daar staan tegenstrijdige zaken in en bij die laatste kan men zelfs spreken van een nieuw belijden. Deze Leuenberger Konkordie keert zich ook uitdrukkelijk tegen de wederzijdse veroordelingen tussen gereformeerden en lutheranen in de oude belijdenissen. Men zou daar nu bovenuit zijn dankzij de nieuwe vormen van denken en leven. De veroordelingen worden dus veroordeeld. In feite stelt de Leuenberger Konkordie de andere belijdenissen aan de kant en stelt het eigen belang daarvoor in de plaats. Men wil van de oude

belijdenissen meenemen wat past 'bij de huidige stand van de leer'. In dat kader staat ook de afwijzing van de Dordtse Leerregels. In de toelichting op de ontwerpkerkorde stond: 'dat de Leuener Konkordie wordt vermeld, geeft aan dat in de kerk de Dordtse Leerregels niet gelden als de enige adequate vertolking van Gods verkiezend handelen, ook al worden zij door belangrijke groepen in de kerk wel als zodanig beschouwd'. En al stond dit slechts in de toelichting, het geeft wel de gezindheid en de gedachtegang weer die achter deze kerkorde zat. Dat dit ook gevolgen heeft wat betreft ethische consequenties bijvoorbeeld in verband met huwelijk en gezin, is duidelijk. Zo heeft de nieuwe kerk zichzelf losgemaakt van haar eigen geschiedenis en belijdenis, heeft geen gereformeerde grondslag en wie in deze kerk zijn plaats inneemt heeft te erkennen dat on-Bijbelse opvattingen er een wettige plaats hebben, al wijst men ze persoonlijk af.

Vragen

Maar, zo klonk en klinkt de vraag, is er in de praktijk wel zoveel veranderd? En toen de Afscheiding zich voltrok, zijn er heel wat niet meegegaan, maar gebleven. En datzelfde geldt ook voor de Doleantie.

8.1.9 *Hadden wij in 2004 ook niet mee moeten gaan?*

Zij die in het verleden in de Nederlandse Hervormde Kerk bleven hebben keer op keer betoogd dat de formulieren (de belijdenissen dus) in 1816 niet waren afgeschaft. Zij kwamen ook met kracht op tegen een situatie waarbij als regel moest worden erkend wat als uitzondering werd geduld! Groen van Prinsterer, ds. Moorrees en anderen zijn gebleven in de Hervormde Kerk met een gereformeerde grondslag. Er was gedurende dit jarenlange proces veel verzet tegen de beoogde nieuwe kerk. Begrijpelijk, want in de traditie van de Hervormd Gereformeerde beweging is het altijd gegaan om en heeft men gestreden voor een gereformeerde kerk. Men heeft nooit genoeg genomen met een plekje om te preken. In een gedenkboek van de Gereformeerde Bond staat te lezen: 'Bij onze treurige kerkelijke toestanden zal méér dan ooit moeten worden uitgesproken, dat er geen samenwonen in één kerkverband bestaanbaar is, wanneer men een verschillend geloof en een verschillende belijdenis heeft. Nee! De Hervormde Kerk kan en mag geen verzamelplaats zijn van allerlei heterogene bestanddelen, geen gemeenschappelijk erf van waarheid en leugen, die elkaar in wezen uitsluiten. Dit is de ongerijmdheid zelf. Aan zo'n situatie mag men gewoon niet meewerken. Dat is tot smaadheid van God omdat men speelt met Zijn dierbaar getuigenis en het vaste getuigenis en het vaste fundament door Hem gelegd, disputabel stelt. Gods Woord is dan geen kenbron, toetssteen, regel voor leer en leven. Niet Gods getuigenis heeft dan de hoogste zeggenschap, maar alles wordt overgelaten aan ieders persoonlijk gevoelen. En dat is hetzelfde als dat God wordt onttroond en de mens tot heer en meester wordt uitgeroepen'. Begrijpelijk dus. Op een vergadering in Putten sprak men uit 'we gaan niet mee, tenzij'. Dat beeld is later gekanteld en werd het in 1996 in Amersfoort: 'Wij gaan mee' met een beroep op de trouw van God. De God van het verbond. Daarmee werd de trouw van God uitgespeeld tegen de gehoorzaamheid in het verbond en het staan voor een gereformeerde kerk en confessie. Tenslotte De Nederlandse Hervormde Kerk bestaat niet meer. En dat er in de Protestantse Kerk in Nederland gemeenten zijn die zich hervormd noemen, is niet meer dan een naambordje. En al spreekt men dat in tal van variaties tegen, de Hersteld Hervormde Kerk is wat betreft de geschiedenis en de belijdenis voortzetting van de Nederlandse Hervormde Kerk. Er kan tussen de verschillende kerken slechts eenheid zijn als er eenheid is in de grondslag, in het fundament. We worden ertoe geroepen één te zijn in Gods éne Woord, één te zijn in de Heere. En al zien we daar weinig van, het blijft de roeping ernaar te staan met allen die een even dierbaar geloof deelachtig zijn.

Letten we op de ontwikkelingen (ook na 2004) dan is er geen enkele reden om ons te verheffen. De geest van deze tijd dringt ook in onze kerk en gemeenten binnen. We moeten onze ogen niet sluiten voor de werkelijke situatie. Die is namelijk buitengewoon ernstig. Er is alle reden ons voor God te verootmoedigen en de Koning van de Kerk aan te lopen als een waterstroom. De ontwikkelingen staan niet stil en zetten zich door. De verdeeldheid is groot. Dit is zonde voor God. Nog pijnlijker is de geestelijke ingezonkenheid. Hoeveel kerken en gemeenten vertonen het beeld van Laodicea: noch

koud, noch heet. Laten we de Heere vurig bidden dat Hij de kandelaar niet wegneemt (Openbaring 2 : 5). En dat het komt tot een geestelijk ontwaken. Niet door kracht en niet door geweld, maar door Gods Geest. Laten we daarom op de plaats waar de Heere ons heeft gesteld trouw zijn. Ook kerkelijk! En het woord van Paulus ter harte nemen het ons toevertrouwde pand te bewaren (1 Tim. 6 : 20).

8.2 Lezing ds. Van der Bas: Hervormd gebleven voorbij 2004, wat betekent dat in prediking en pastoraat?

Lezing gehouden op de studentenconferentie van het Hersteld Hervormd Seminarie Mennorode, Elspeet, donderdag 5 januari 2017

Het is niet goed mogelijk om aan het onderwerp recht te doen zonder achterom te kijken. De titel van het onderwerp luidt immers: Hervormd gebleven, voorbij 2004.

Dat voltooid deelwoord nodigt uit om ons eerst te oriënteren aan gegevens van weleer.

Dat is dan ook het eerste wat aan de orde komt: Wat betekende Hervormd zijn voor de prediking en het pastoraat voorafgaand aan de pijnlijke breuk die werd veroorzaakt per 1 mei 2004?

Vervolgens willen we de situatie in de gemeenten en in de kerk kort proberen te typeren. Om daarna het volle pond te geven aan Hervormde prediking en pastoraat in het heden.

8.2.1 Hoe het was, de 19e eeuw

De prediking in het gereformeerde deel binnen de Nederlandse Hervormde Kerk van voor 2004 laat zich alleen verstaan tegen de achtergrond van wat zich kerkelijk afspeelde in de 19e eeuw en tegen de achtergrond van de Nadere Reformatie en de Reformatie.

De 19e eeuw is kerkelijk onder andere de eeuw van de Algemene Reglementenbundel, van de proponentformules, van de Afscheiding en van de Doleantie. 1816, 1834, 1886 en 1892.

De eeuw ook wel van de gezelschappen.

Er waren in de 19e eeuw gereformeerden die ondanks het kerkelijk verval Hervormd bleven. Er waren er die zich afscheidden en zich in 1869 officieel aaneensloten tot de Christelijke Gereformeerde Kerken. Maar niet alle afgescheidenen voegden zich daarbij die Kerken. Er bleven daarnaast kruisgemeenten en Ledeboeriaanse gemeenten bestaan. Later goeddeels aaneen gesloten tot de Gereformeerde Gemeenten, in 1907. Daarnaast bleven weer oud gereformeerde gemeenten bestaan. Verdere detaillering zou mogelijk zijn, maar blijft achterwege.

Een mengeling van gereformeerden, al met al, waar de gereformeerden binnen de Nederlandse Hervormde Kerk zich in meerdere of mindere mate mee verwant wisten. Gereformeerden van buiten de Hervormde Kerk waardoor ze ook beïnvloed werden. Er was de jaren door ook steeds sprake van het nodige grensverkeer.

Binnen de Nederlandse Hervormde Kerk ontstond ondertussen in 1864 de Confessionele Vereniging. Een deel van de leden van deze vereniging vormde later de Gereformeerde Bond, in 1906.

8.2.1.1 Hoe het was, een typering

De gereformeerden van de 19e en 20e eeuw binnen de Nederlandse Hervormde Kerk zijn te typeren in tweevoud.

Breed en diep. Enerzijds oog voor de verantwoordelijkheid voor het hele volk. Dat strekte zich uit naar vorstenhuis, politiek en samenleving. Maar tegelijkertijd strekte het zich uit naar het geheel van de kerk, dus ook naar de velen die zich aan de gereformeerde belijdenis weinig of niets (meer) gelegen lieten liggen. Anderzijds oog voor het belang van de plaatselijke kerkelijke gemeenten, waar men deel van uitmaakte. Oog voor het belang van gezonde prediking, waarin de Bijbelse gereformeerde leer ten volle tot haar recht kwam.

Men bad en ijverde enerzijds voor een terugkeer naar een gereformeerde wijze van kerk zijn voor het geheel van de Nederlandse Hervormde Kerk. Men verlangde anderzijds binnen de eigen gemeente te staan voor een nadrukkelijke binding aan de belijdenis van de kerk, de drie formulieren van eenheid. In samenhang daarmee werd bij de een in de prediking meer nadruk gelegd op de kracht van het genadeverbond terwijl bij de ander meer nadruk werd gelegd op de noodzaak van persoonlijke toeëigening van het heil.

Dat gaf nogal eens aanleiding tot intens inhoudelijk debat. Niet in de laatste plaats in bladen en publicaties/brochures. Toch is de algemene indruk dat Hervormd Gereformeerden elkaar heel lang behoorlijk vast wisten te houden. In de jaren rond het 75 jarig bestaan van de Gereformeerde Bond

bleek de spankracht daarvoor niet langer toereikend te zijn. Er groepeerde zich als gevolg daarvan een aantal predikanten rondom het blad Het gekrookte riet. Ds. L.H. Oosten maakte zich in die periode tot woordvoerder van deze groep predikanten in een interview ter gelegenheid van het 75 jarig bestaan van de Gereformeerde Bond. Zijns inziens was het waarschuwen door het bestuur van die Bond tegen een prediking in het lijn van ds. C. Steenblok binnen de Nederlandse Hervormde Kerk zoveel als het kiezen van een verkeerd front. Anders gezegd: als een te velde trekken tegen een front dat binnen de Nederlandse Hervormde Kerk niet of bijna niet bestond. Ds. Oosten doet de aanbeveling om eenvoudig bij Hellenbroek te blijven: Predik het Evangelie met bevel van geloof en bekering. En die prediking zal óók ontdekkend zijn.

8.2.1.2 Visie op de prediking

Vóór die laatste opdeling, namelijk in het jaar 1975, werd er door de Gereformeerde Bond een boekje op de markt gebracht met de nodige bezinning op de prediking. Wie dat ter hand neemt, krijgt van de visie op de prediking van Hervormden vóór 2004 toch wel een bepaald beeld. Om een aantal titels van hoofdstukken te noemen:

- de prediking als verkondiging
- appellerende prediking
- de volmacht van de prediking
- de Heilige Geest en de prediking
- trinitarische prediking
- de Heilige Geest en de prediking
- bevindelijk preken
- onderscheidenlijk preken
- de leerdienst

Hoofdstukken als: prediking als verkondiging, de volmacht van de prediking en appellerende prediking zeggen iets. Maar titels van hoofdstukken als: de Heilige Geest en de prediking, trinitarische prediking, bevindelijk preken en onderscheidenlijk preken ook.

8.2.1.3 Een alom gerespecteerd voorbeeld: ds. W.L. Tukker

Lang niet elke predikant van gereformeerd beginsel uit de Nederlandse Hervormde Kerk heeft zich in geschrifte uitgelaten over de prediking en over het pastoraat. Toch, wie zich de moeite getroost zal ontdekken dat er heel wat mee te nemen valt uit de bezinning die op de prediking en op het pastoraat plaatsgreep in de tweede helft van de vorige eeuw. Te denken valt aan publicaties van mannen als ds. W.L. Tukker en ds. G. Boer.

Al moet niet uit het oog worden verloren dat we ons ijkpunt voor Hervormde prediking na 2004 uiteindelijk niet moeten kiezen in het denken en overwegen van hervormd gereformeerde predikers uit de vorige eeuw. Maar in de Schrift en in de gereformeerde belijdenissen van onze kerk.

Toch een voorbeeld van wat iemand die lange tijd de Nederlandse Hervormde Kerk in getrouwheid heeft mogen dienen en die eigenlijk door allen gerespecteerd werd, niet in de laatste plaats om zijn prediking. We geven een aantal overwegingen omtrent predikers en prediking door, die goeddeels te vinden zijn in een bundel artikelen van zijn hand, die in het jaar 1979 verscheen onder de titel: De weg van het Woord, verzamelde opstellen van ds. W.L. Tukker.

8.2.1.4 Roeping

Eerst maar iets van ds. Tukker over studenten en dienaren van het Woord. Hij schrijft: de kerk heeft vanouds geloof en roeping als een voorwaarde geëist tot het predikantschap. Hoe zullen wij dienen zonder die beide? Eerbied voor God, spreken met God, worstelen met God, genade bij God. Dat zijn de dingen die een leraar in de kerk niet vreemd mogen zijn. Daar voegt hij bij: een eerstelingen praktijk is ook een praktijk. In samenhang hiermee merkt hij op: Men voelt het zo goed aan of de dienaar des Woords ook zelf onder het recht Gods, het recht van Gods heiligheid gebogen heeft en telkens weer

buigt. Men voelt het zo goed aan of de dienaar des Woords ook zelf staat in, of haakt naar de troost van het Evangelie. De gemeenten mogen toch verwachten, van hen die hen voor- gaan, dat zij zelf betrachten, wat zij anderen aanprijzen.

8.2.1.5 Preekvoorbereiding

Ds. Tukker verwijst als het gaat over preekvoorbereiding naar de illustere prof. dr. J.A.C. van Leeuwen, die het volgende aan zijn studenten voorhield:

‘Straks bent u Verbi Divini minister, het is niet betamelijk dat de dienaar gaat spreken, voordat zijn Meester heeft gesproken. Laat eerst de Meester spreken, luistert naar Zijn Woord. De kern van elke prediking dient een nauwgezette exegese te zijn. Alleen van daaruit kunt ge u aan de toepassing wagen. De gemeente komt samen om het Woord te horen. Niet het woord van de prediker, maar het Woord Gods.’

Ds. Tukker zegt zelf op enig moment tegen studenten: Men dient met de prediking alle ernst te maken. Het is de eerste taak die u wordt opgedragen. Laat ieder daar de nodige zorg aan besteden en vooral tijd voor nemen. Het eerste stuk van de week of het laatste stuk van de week, maar in ieder geval gereserveerde tijd. Men gebruike daarvoor zijn Bijbel met de Hebreeuwse en Griekse tekst ernaast. Met goede commentaren. Maar géén preken van anderen en geen oude kerkboden of kerkelijke bladen. En.. men vergete de bid en dankstoel niet in zijn studeerkamer, voor, tijdens en na het preekmaken.

Tukker staat niet alleen een filologische exegese voor, maar ook een theologische. Hij doelt daarmee op het belang van de zaken die in het tekstgedeelte aan de orde zijn. Een tekst staat nooit op zichzelf. Een tekstgedeelte maakt deel uit van het geheel van het Woord van God. Het staat in relatie tot de wijdte, hoogte en diepte van de inhoud de Heilige Schrift. De hoofdlijnen van de Bijbel, de hoofdstukken van ons christelijk geloof, de zin en de mening des Geestes, daar gaat het volgens hem om. In dit verband bepleit Tukker ook een doorpreken van de gehele Bijbel, Oude en Nieuwe Testament. Hij waarschuwt voor het bepreken van een eigen bloemlezing van Bijbelteksten. Dat kan er immers toe leiden, dat alleen die Schriftgedeelten aan de orde komen die bij ons eigen gedachtegoed passen bijvoorbeeld over wedergeboorte, geloof en bekering.

8.2.1.6 Waarschuwing

Als de kerk en haar dienaren de preek niet serieus nemen, dan neemt het volk die ook niet serieus. Dat niet serieus nemen van de preek is aan de orde, wanneer te weinig tijd wordt gebruikt voor de voorbereiding van de preek.

Maar dat gebeurt ook wanneer preken die in een eerste gemeente zijn gemaakt gewoon in volgende gemeenten weer worden gehouden.

Niemand legge zichzelf die beperking op. Men arbeide gestaag en al zijn leven door in het Woord Gods, zover men maar komen kan, met eigen gemaakte preken.

8.2.1.7 De drieënige God

Gaat het over een typering van de prediking, dan dringt ds. Tukker er op aan om het onderscheid tussen de Personen Gods en hun werken in de prediking tot hun recht te laten komen. Het recht van God, de genade in Christus en de toeïgening door de Geest van God. Waar dat gebeurt, komen de ontdekking aan de zonde, de overtuiging van zonde, de toeleiding tot Christus, de inleiding in Christus en de vertroosting van de Heilige Geest, ja de bezegeling door de Geest er beloften als vanzelf aan de orde.

Om misverstanden te voorkomen legt hij uit wat hij bedoelt, wanneer hij spreekt over het aan de orde komen van deze elementen in de prediking. Daar doelt hij niet alleen maar mee op het voorstellen van een en ander, maar ook op het uitdelen ervan.

8.2.1.8 Wedergeboorte en de oproep tot bekering

Waar het gaat over de Heilige Geest en de prediking draagt hij het volgende aan:

Als in de prediking de noodzaak van wedergeboorte wordt voorgesteld, dan zal ze toch niet na hebben te laten om in Christus' Naam een oproep tot bekering te laten horen. Hij verwijst daarbij naar Ezechiël 37. De Geest des Heeren wekte leven in de dorre doodsbeenderen, maar de profeet moest profeteren. Naar zijn overtuiging dient de prediking profetische kracht te hebben, waarmee tot bekering wordt geroepen. De prediking is namelijk het middel waardoor God het geestelijk leven geeft en ook onderhoudt. De prediker is het middel waardoor de Heilige Geest een zondaar tot Christus leidt. De Heilige Geest bewerkt dat. Niemand zal, als hij in de preek het heil aan het hart der gemeente wil brengen, aan de Heilige Geest dit werk betwisten. De Heilige Geest wil door mensendienst het woord der genade in het mensenhart indragen.

8.2.1.9 Onderscheidend preken

Naar zijn overtuiging dient er onderscheidend geprekeerd te worden. De kerk bestaat nu eenmaal niet alleen uit uitverkorenen, uit gelovigen. Dat gold ook niet voor de gemeenten in het Nieuwe Testament en al evenmin voor de gemeente in Israël. Onderscheidend preken dat houdt onder anderen in: zich richten tot onverschilligen, weerspannigen, afdwalenden. Predikers hebben het niet in de hand om zondaren te bekeren, maar men moet wel zijn bediening erop richten om zondaren te bewegen om de wegen van het kwaad te verlaten. Tegelijk geeft hij aan dat de grens tussen bekeerd en onbekeerd niet zo eenvoudig te trekken is. De brede weg is een heel andere dan de smalle. Maar toch, wie zal weten wat er verborgen in het diepe hart leeft? Soms gaat er leven schuil achter een onverschillige houding. Soms gaat er onbekeerlijkheid schuil achter een vrome houding. Wij hoeven het ook niet uit te maken. God kent de harten en oordeelt ze.

8.2.1.10 Het zaad der kerk

Nadrukkelijk vraagt ds. Tukker aandacht voor de kinderen en de jongeren van de gemeente, het zaad der kerk. Hoe vroeg, hoe teer kan daar genade ontluiken! Het Doopsformulier zegt, dat de kleine kinderen der gelovigen in zonden ontvangen en geboren zijn en daarom kinderen des toorns zijn, zodat zij in het Rijk Gods niet kunnen komen, tenzij dat zij van nieuws geboren worden. Zo dienen we tegen het zaad van de kerk aan te kijken. Maar dat formulier zegt ook: dat zij als lidmaten van Zijn gemeente behoren gedoopt te wezen. En dat zij in Christus geheiligd zijn. Zij worden vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid. Ze dienen opgevoed te worden in de vreze en vermaning des Heeren. Christelijk en godzalig. Er dient voor hen gebeden te worden om de Heilige Geest. De kinderen en jongeren van de gemeente vragen aparte zorgzaamheid, herderlijke prediking!

8.2.1.11 Bekommerden en verzekerden

Tenslotte vraagt ds. Tukker aandacht voor de vraag of er wel zo eenvoudig onderscheid te maken is onder de gelovigen tussen bekommerden en verzekerden. Hij weet, hoeveel bekommernis er kan zijn in een christenhart en wel tot aan het einde toe. Hem is het genoeg, als iemand met het Avondmaalsformulier ziet, dat hij midden in de dood ligt en zijn gerechtigheid en zaligheid buiten zichzelf in Christus zoekt. Hem is het genoeg, als iemand met het Doopsformulier geleerd heeft om zijn oude natuur te doden, de wereld te verlaten en in een nieuw godzalig leven te wandelen.

8.2.1.12 De toepassing in de prediking

Ook over de toepassing in de prediking heeft ds. Tukker behartenswaardige dingen te zeggen. Hij verwijst naar de predikers uit de tijd van de Nadere Reformatie. Als men de verhouding ziet waarin exegeten bij hen tot toepassing staan, dan zal men verbaasd staan over de omvang van het uitlegkundig deel. Bij mannen als Van Mastricht, Comrie, A Brakel en Van der Groe is de verhouding 2 of zelfs 3 staat tot 1. Bij de Engelse en Schotse godgeleerden liggen de dingen volgens hem anders. Die zijn in hun preken toepasselijker.

Tukker geeft het volgende advies: Men houde zich voor alles aan een goede exegeese. Van daaruit komt het tot een goede toepassing. En die toepassing bestaat uit een goede uitdeling van de genade in Christus aan hen die in Hem leren geloven en een eerlijke onthouding van de genade in Christus aan hen die volharden in hun ongelooft, vergelijk de Heidelbergse Catechismus, Zondag 31.

8.2.1.13 De inhoud van de toepassing

Ds. Tukker stelt de vraag aan de orde, wat er toegepast moet worden? Zijn antwoord is: Naar het getuigenis van al de Schrift is dat de genade van onze Heere Jezus Christus. Het heil in Christus moet toegepast worden. 'Het is wel zeer nodig, dit aan het exegetisch geweten van onze predikers te leggen. Hoe gemakkelijk slaat men aan het toepassen, zonder deze hoofdzaak te hebben gezien. Dan wordt de hele toepassing een menselijke zaak. In kringen van de gereformeerde gezindte komt het voor dat men zonder de tekst te hebben aangezien, de preek doet opgaan in een dogmatische beschouwing, die men vaak stereotyp aan de gemeente oplegt.'

8.2.1.14 Bevinding

Sommige voorgangers houden prediking waarin alleen maar gewaarschuwd wordt voor bevindelijk preken. Nu zal een goede waarschuwing haar nut doen. Maar toch is dat alleen de ervaring des geloofs niet.

Anderen menen dat bevindelijk preken zoveel is als de bevinding preken. Maar dat is onjuist. We preken tenslotte Christus Jezus en niet onszelf. Wij preken ook niet de gemeente. Al hoort ze nog zo graag over zichzelf spreken.

Bijbels bevindelijk preken is het aan de orde stellen van de voorwerpelijke boodschap van Gods Woord en die brengen aan het hart van de gemeente. In de reële nood van de zonde, die de Heilige Geest door de prediking van de wet openbaart, worden de persoon en de genade van Christus, de beloften van Zijn heil, de schuldvergeving die de Heilige Geest in het Evangelie openbaart, éven reëel. Dan is prediking een gebeuren met de schrik des Heeren enerzijds, een gebeuren met een vrede die alle verstand te boven gaat door het bloed en de Geest van Jezus anderzijds.

Door de prediking wordt de kennis der zonde met de jaren verdiept. Evenzeer en veel meer wordt de kennis der genade verdiept. Wie gelooft wordt hoe langer hoe meer onderwezen in alles wat er omtrent de Middelaar te leren valt.

8.2.1.15 Rechtvaardiging tot schrik of tot troost

Er ligt volgens hem ook wel eens wat scheef voor wat betreft de prediking over de rechtvaardigmaking. Een rechtvaardiging van eeuwigheid werd door Voetius bestreden, maar door Comrie en Kuyper geleerd. Naar de overtuiging van ds. Tukker moet de verzoening niet uit de tijd in de eeuwigheid worden getrokken, maar ook de wedergeboorte en de rechtvaardiging niet. Wedergeboorte en rechtvaardigmaking zijn beide verwezenlijking in de tijd van dat waartoe God van eeuwigheid besloten heeft. Hij signaleert daarnaast dat in de gereformeerde gezindte de prediking van de rechtvaardiging van de goddeloze wel eens een schrikbeeld wordt voor de gemeente. Terwijl nu juist deze prediking in het bijzonder de volle troost van het Evangelie aan de gemeente biedt.

8.2.1.16 Allegorie

Om niet meer te noemen: ds. Tukker waarschuwt in liefde tegen het zoeken naar een betekenis achter de betekenis van de Bijbeltekst, tegen allegorese. Hij bekent eerlijk, dat ieder zich er wel eens schuldig aan zal maken. Maar toch zijn er naar zijn mening weinig dingen die zoveel schade hebben teweeggebracht aan het gezag van het Woord en van de prediking in de kerk als dit fenomeen. Want wie er voor kiest om te allegoriseren stelt daarmee eigenlijk de Heilige Schrift in gebreke. Alsof de Heilige Schrift, door Gods Geest in gegeven, ons niet geestelijk genoeg zou zijn.

Meerdere van zijn preken zijn gepubliceerd. Onder andere over Abraham is er een bundel meditaties verschenen. Ook zijn preken over de Nederlandse Geloofsbelijdenis zijn uitgegeven. Wie zijn preken leest komt onder de indruk van de voorzichtigheid en de waardigheid waarmee ds. Tukker het Woord bediende. Met de woorden van 2 Korinthe 2 vers 7 is zijn dienstwerk in de genoemde bundel verzamelde opstellen goed getypeerd: Want wij dragen niet, gelijk velen het Woord Gods te koop, maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus.

8.2.2 *Prediking en pastoraat vóór 2004*

Hoe functioneerde dat eigenlijk in de Nederlandse Hervormde Kerk?

Er zijn studenten theologie onder ons, die in een andere kerk zijn opgegroeid wellicht. Van anderen gaat de herinnering niet terug tot voor 2004. Ze zijn opgegroeid in de Hersteld Hervormde Kerk. Dat is toch niet om het even.

8.2.2.1 **Een doorsnee Hervormde Gemeente**

In de Nederlandse Hervormde Kerk waren de gemeenten met een kerkenraad die gereformeerde prediking voorstond maar een minderheid. Een flinke minderheid, maar toch een minderheid. Het enkele feit, dat een gemeente zo'n kerkenraad had, betekende nog niet, dat ieder gemeentelid een uitgesproken voorkeur had daarvoor.

Een Hervormde gemeente met een kerkenraad zoals daarnet aangeduid, kende doorgaans een trouwe kern van kerkelijk betrokken gemeenteleden. Maar zoals elke Hervormde gemeente kende zo'n gemeente daarbij een brede rand van nauwelijks of niet kerkgaande leden. In de brede rand hielden zich nogal eens belijdende leden op, die om welke reden dan ook de kerkgang en de betrokkenheid op het gehele gemeentelijke leven er aan hadden gegeven en natuurlijk ook doopleden en geboortelieden. Kinderen van gedoopte ouders, die zelf als kind niet ten doop waren gehouden. De verhouding kerkelijk betrokkenen en kerkelijk niet betrokkenen was nogal eens één staat tot vier of vijf. De niet meelevenden heetten dan in de volksmond wel Hervormd op wietletjes: In een kinderwagen naar de kerk gereden om gedoopt te worden. Soms naar de kerk gereden om er in het huwelijk te worden bevestigd. In een lijkauto naar de kerk gereden voor een rouwsamenkomst.

8.2.2.2 **Prediking en pastoraat in crisissituaties**

Het hoorde bij het Hervormd zijn, dat een predikant en kerkenraad in crisissituaties maximale beschikbaarheid toonden aan een ieder. Aan allen die officieel te boek stonden als Nederlands Hervormd. En aan hen niet alleen. In een ziekenhuis. Aan een sterfbed. Bij een begrafenis. Bij de nazorg richting weduwe of weduwnaar en de verdere familie. Nederlands Hervormd hield in, er met het heilig Woord van God zijn voor heel de bevolking. Nederlands Hervormd zijn hield in: Bezet zijn met het biddend verlangen om de boodschap van eeuwig heil in Christus en de boodschap van eeuwig wee zonder Hem uit te dragen. Aan allen en een ieder. Aan trouw meelevende gemeenteleden, aan niet meelevende gemeenteleden en aan mensen buiten elke gemeente.

Het gebeurde nogal eens, dat ouderlingen niet eens meer de gelegenheid kregen om huisbezoek af te leggen bij personen die officieel te boek stonden als Nederlands Hervormd. Maar ook dan werd niemand op initiatief van de kerkenraad uitgeschreven uit een gemeente. Men wist zich geroepen om biddend de hand uit te blijven steken naar een ieder. Daar zat een gedachte achter, een overtuiging. De overtuiging dat Gods armen veel en veel langer zijn dan die van ambtsdragers. Dat Gods verbond zich uitstrekt over vele geslachten. Dat God in Zijn macht en in Zijn ontfermen mensen, hoe ver ook afgeweken, hoe lang ook, weer zou kunnen laten terugkeren, in berouw en geloof. Daarbij wist een Hervormde kerkenraad zich geroepen om bereid te zijn mensen met blijdschap te verwelkomen, die tot zichzelf kwamen en terugkeerden. Verloren zonen en dochters van de kerk.

8.2.2.3 **Geen geestelijke eenduidigheid**

Een Hervormde gemeente was voor 2004 zelden een gemeente in geestelijke eenduidigheid. Het was geen uitzondering als ook in de kerkenraad geen geestelijke eenduidigheid heerste. Daar was een

dienaar van het Woord zich van bewust, wanneer hij preekte. Geroepen als hij was om de gehele gemeente te tegemoet te treden met Gods onfeilbaar getuigenis. Aan de ene kant vroeg dat een uiterste inspanning om elk met de onveranderlijk ernstige en rijke boodschap van Wet en Evangelie te bereiken. Aan de andere kant vroeg dat heilige onafhankelijkheid van de mening van mensen. Niemand naar de ogen zien.

Een Hervormde predikant wist zich geroepen om allerlei leden van de gemeente tegemoet te treden met dezelfde boodschap. Trouwe en ontrouwe kerkgangers, onverschilligen, andersdenkenden. Kerkgaande gemeenteleden met volstrekt verschillende denkbeelden over de inhoud van het geloof en over dat wat een heilig leven zou hebben te zijn.

8.2.2.4 Front durven kiezen in de prediking

Hervormde predikanten beseften dat ze daar in de bres hadden te treden in de gemeente die ze dienden, waar de Bijbelse waarheid het meest bedreigd werd. Dat kon de bres zijn van de verbondsvanzelfsheid: We zijn christelijk, we zijn gedoopt, we komen naar de kerk met een zekere regelmaat, we hebben belijdenis gedaan en dus horen we aan het Avondmaal en komt het met ons goed. En: Over onze zonde en strafwaardigheid hebben we onder de hand genoeg gehoord. In dezelfde gemeente kon er aan de andere kant een even grote bres bestaan. Van een gemakkelijk zich verontschuldigen voor eigen ongeloof en onbekeerlijkheid met een eenvoudig beroep daarop dat een mens nu eenmaal eerst moet weten uitverkoren te zijn, wil hij of zij mogen denken over geloven of bekeerd raken. Soms zonder onrust en zonder strijd.

Hervormde predikanten beseften doorgaans, dat het toepassen in de prediking grotere zorgvuldigheid vereist, naar mate de gemeente kleiner was. Het toepassen in de prediking mocht er immers niet toe leiden dat al luisterend kon worden bedacht op wie de toepassing gericht was. Mensen die in het pastoraat confronteerden Hervormde predikanten regelmatig met een verlangen naar een andere manier van preken en een andere manier van gemeente zijn.

8.2.2.5 's Zondags en doordeweeks.

Er speelden vraagstellingen in het pastoraat rondom ouders die hun kind ten doop wensten te houden, terwijl ze toch al langere tijd niet of nauwelijks ter kerk gekomen waren. Tot een maand of wat voor de geboorte van de kleine. Welke tekst is geschikt voor de prediking in een doopdienst, als er de nodige gereede zorg bestaat over één of meerdere doopouderparen? Op welke manier wordt de toepassing van het gekozen tekstgedeelte uitgewerkt? Hoe zouden ze te winnen zijn voor een leven dat meer in overeenstemming zou komen met dat waar ze als doopouders toe geroepen zijn? Hervormd zijn betekende steeds maar weer bedacht zijn daarop om in biddende afhankelijkheid het goede te zoeken voor de gehele gemeente.

8.2.2.6 Huisbezoek

Elk gezin bezoeken in de gemeente. Elke persoon bezoeken in de gemeente. Er was dikwijls geen mogelijkheid toe.

Pastoraat door de predikant concentreerde zich rondom de bediening van het Heilig Avondmaal, en daarbij rondom de Heilige Doop en de openbare belijdenis en rondom het huwelijk. Naast bezoek aan ouderen, zieken, stervenden en rouwdragenden. Er moest qua terminologie nog al eens geschakeld worden tussen het ene bezoek en het andere. Van kerkelijk betrokken en thuis in de Bijbel en de belijdenis, in oude schrijvers en in de tale Kanaäns naar randkerkelijk of zelfs over de rand van de kerk, op een adres, waar haast geen enkele Bijbelse term nog vertrouwd in de oren klonk. In rouwsamenkomsten en op de zondag daarna als een familie rouw in de kerk bracht, vroeg dat oprechtheid voor Gods aangezicht, eerlijkheid en liefde, moed en wijsheid. Om de Geest des Heeren tenminste niet te hinderen.

Vóór 2004 kon een Hervormde predikant die zich bond aan de Heilige Schrift en aan de gereformeerde belijdenis in een en dezelfde gemeente staan naast andere predikanten die een duidelijk

andere boodschap uitdroegen. Soms alleen tussen meerdere andersdenkenden. Zo was dat in verschillende steden. Op dezelfde kansel werd dan regelmatig op dezelfde zondag onder de verantwoordelijkheid van verschillende kerkenraden een verschillende boodschap uitgedragen. Daar diende een predikant mee om te gaan. Daar moest hij zijn weg in weten te vinden samen met zijn kerkenraad.

8.2.3 *De situatie in 2004*

Het is van belang dat studenten en predikanten zich verdiepen in de gebeurtenissen rondom 2004. Het is voor Hervormde studenten en predikanten van belang dat zij zich de overwegingen eigen maken, die toen hebben gegolden en die nog gelden voor onze kerkelijke positie. Het is mijns inziens noodzakelijk dat studenten en predikanten daartoe kennis nemen van de inhoud van de verschillende brochures die voor 2004 werden uitgegeven door het Comité tot behoud van de Nederlandse Hervormde Kerk. Inhoudelijk gezien zeggen we nu alleen dit: Voor wat betreft belijdenis en kerkorde is er per 1 mei van dat jaar niets veranderd. Wie Hervormd was en nu Hersteld Hervormd heet, is Hervormd gebleven.

Toch is er veel veranderd. Al geldt dat niet in elke gemeente in dezelfde mate. Er zijn Hervormde gemeenten die qua samenstelling in het geheel niet zijn veranderd. Alle of bijna alle belijdende, doop en geboortelieden bleven onder de verantwoordelijkheid van dezelfde kerkenraad, onder de zelfde belijdenis en kerkorde. Andere gemeenten raakten deerlijk gehavend. Kerkenraden vielen uiteen, kerkvoogdijen, families, gezinnen. Echtparen zelfs waarvan man en vrouw tot een verschillende kerkelijke gemeente gingen behoren. Welke Hervormde predikant kon het zomaar aanvaarden, dat vele mensen die aan de verantwoordelijkheid van kerkenraden werden onttrokken? De vele randkerkelijken en buitenkerkelijken. Er is serieus op toegelegd om Hersteld Hervormde gemeenten niet langer gemeenten te laten zijn voor het volk. Dat schrijft bij een Hervormde predikant meer dan met woorden is te zeggen.

8.2.3.1 **Hervormd blijven**

Maar, wat van buitenaf over onze kerk beslist is, beneemt aan ons Hervormden ons Hervormd zijn niet. Hervormde predikanten zullen zich in hun prediking en pastoraat niet alleen richten op dat deel van hun gemeente dat het meest trouw meeleeft. Ze hebben oog voor de hele gemeenschap waar ze deel van uit maken. In dorp of stad. Voor elk mens. Dat uit zich op een andere manier, meer bescheiden, wanneer de Hersteld Hervormde gemeente maar een beduidend kleinere plaats inneemt in de gemeenschap dan de Hervormde Gemeente weleer.

8.2.3.2 **Instroom uit andere kerken**

Veel gemeenten hebben te maken gehad en hebben wellicht nog te maken met een flinke instroom van personen uit andere kerken uit de gereformeerde gezindte. Een paar kerkelijke gemeenten zijn vanuit kerkelijk en geestelijk besef aangesloten bij onze kerk. Een aantal individuele personen en gezinnen eveneens. Maar wat was en is doorgaans het motief? Hoe waren zij die deel uit gaan maken van een Hersteld Hervormde gemeente lid in de kerk waartoe ze behoorden? Hoe zijn ze het nu in onze kerk? Een vervolgvraag in het kader van deze lezing is: als ze predikant zijn of worden, hoe functioneren ze dan in prediking, catechese en pastoraat, in kerkelijke vergaderingen? Weten ze zich het nodige eigen te maken van een Hervormde manier van kerkelijk en gemeentelijk handelen? Krijgen ze voeling met het eigene van Hervormde prediking en Hervormd pastoraat? In het ergste geval kan een (onbewust) motief voor de overkomst naar de Hersteld Hervormde Kerk het verlangen zijn om in die kerk te verwezenlijken wat in de kerk van herkomst er nooit van kwam.

8.2.4 *De reactie op de breuk in 2004*

Er is het nodige veranderd ten opzichte van de tijd vóór 2004. De Hersteld Hervormde Kerk vertoont, goeddeels tegen wil en dank, trekken van reactie op de kerkelijke breuk? Verkramping is er daar één van. Dat is niet steeds zonder schadelijke gevolgen gebleven.

8.2.5 *Hervormde prediking en Hervormd pastoraat na 2004*

8.2.5.1 Theologie

Vooropgesteld mag worden, dat er in de jaren na 2004 bewust naar gestreefd is om te blijven die we waren: Hervormden. Voor 2004 en na 2004 worden Hervormde studenten opgeleid aan een theologische faculteit die deel uitmaakt van een brede universiteit. Theologie wordt naar het ideaal van Hervormden niet geïsoleerd van de overige wetenschappen beoefend. De theologische faculteit is bepaald niet eenduidig, waar de opleiding van onze studenten plaatsvindt. Dat was voor 2004 ook steeds het geval. Studenten die zich geroepen weten tot het ambt van dienaar van het Woord worden op deze manier geconfronteerd met de pijnlijke verscheurdheid op theologisch terrein die zich in ons land voordoet. Ze worden geroepen, genoodzaakt, om zich daartoe te verhouden. De bedoeling daarvan is, om studenten voor te bereiden op de eigenaardige verscheidenheid in denken en in doen die zich in elke gemeente vandaag de dag manifesteert. De kerkelijke gemeenten maken deel uit van de samenleving. Met alle invloeden en implicaties die daaraan verbonden zijn.

Alleen al de plaats waar studenten hun theologiestudie beoefenen bergt een roeping in zich: Hervormde studenten en predikanten zijn gehouden, zijn geroepen om zich te verdiepen in de denkkaders van theologische wetenschappers die in ons land doceren of gedoceerd hebben. Dat zal betekenen dat studenten en predikanten zich verdiepen in theologische literatuur, die schuurt aan hun denken. Die botst op hun denken. Theologie beoefenen is onder andere leren analyseren. Leren om te komen tot een afgewogen oordeel. Leren om dat te verwoorden. Op een wijze die aan de ander recht doet. Maar vooral, op een manier die recht doet aan God en aan Zijn Woord. Theologie beoefenen is naar Hervormd beginsel in het krijt treden, naar buiten treden met een Bijbels gereformeerde theologie, die zich richt op een ieder.

8.2.5.2 Prediking en het gehele leven

Wie preekbevoegdheid ontvangt dan wel een gemeente dient, die wordt geroepen om aan het gehele Woord van God recht te doen. Dat vraagt kennis van de Schriften. Oude en Nieuwe Testament. Dat vraagt om zicht op de wijde van het Woord van God. Daarbij valt te denken aan de volle breedte van de samenleving: de overheid, de rechtspraak, de ethiek, bijvoorbeeld met betrekking tot de medische wereld. Gods Woord is immers gericht op de gehele werkelijkheid, op elk facet van het leven. Het is een hoge roeping om (zij het gedoseerd) vanuit het Woord dat aan de gemeente aan te reiken in de prediking.

8.2.5.3 Prediking en de gehele gemeente

Prediking is daarbij gericht op de gehele gemeente. Niet slechts op een deel van de gemeente. Zelden is ook na 2004 een gemeente eenduidig qua opvattingen omtrent leer en leven. Er kan een bepaalde verleiding bestaan om het dan met uw prediking bepaalde mensen naar de zin te maken. Degenen waar men zich als prediker het meest mee verwant voelt. Wordt daar rekenschap van afgevraagd, dan zou een poging kunnen worden gedaan om dat te motiveren alsof het zou gaan om prediking naar het hart van Jeruzalem.

8.2.5.4 Preken in de tegenwoordigheid Gods

Maar hier ligt een groot gevaar op de loer. Studenten en predikanten hebben allen te maken met de verzoeking om te preken naar de mond van mensen. Mensen waarvan misschien niet eens te achterhalen is of ze wel deel uitmaken van het geestelijk Jeruzalem. Elke prediker dient te beseffen dat hij geen mensen naar de ogen behoort te zien. Preken het Woord van God bedienen, onder Gods toezien oog. In heilige onafhankelijkheid van mensen. Ook van individuele kerkenraadsleden. Hoe belangrijk dat een dienaar van het Woord in alle opzichten (ook financieel!) volstrekt onafhankelijk blijft van mensen in de gemeente die hij dient.

8.2.5.5 Preken gepaard aan eerlijk zelfonderzoek

Nu ligt er tegelijk een ander gevaar op de loer. Studenten en predikanten hebben te maken met de verzoeking om alle opmerkingen, vormen van discussie, tegenspraak of kritisch bevragen te duiden als vijandschap tegen God en Zijn waarheid. Studenten en predikanten menen zomaar dat ze het zelf alleen bij het rechte eind kunnen hebben. Maar ook bij een prediker kan een schadelijke weg gevonden worden. Ootmoed en zelfonderzoek voor Gods aangezicht is blijvend nodig. Een voortdurend toetsen aan Schrift en belijdenis van het eigen preken en spreken. Een voortdurend bevragen voor Gods aangezicht van het eigen hart en geweten: Wat zijn mijn motieven bij het bepalen van de tekstkeuze voor de volgende zondag? Wat zijn mijn motieven bij het verwoorden van een bepaalde toepassing in de prediking? Van een bepaalde gerichtheid van de toepassing in de prediking? Is het me om mezelf te doen? Om wat mensen van mij vinden? Om hoe mensen over mij oordelen? Of.. zijn we er iets van gaan verstaan, dat we met de prediking staan tussen de levenden en de doden? Zijn we doordrongen van het feit, dat het gaat om de eer van God en om het eeuwig wel en wee van die mensen die de prediking van Gods Woord uit onze mond horen? Dat prediking het openen en toesluiten van de poorten van het Koninkrijk Gods inhoudt? Dat prediking dus eeuwigheidsconsequenties heeft? H.C. zondag 31. Is de toonaard van 2 Korinthe 5 ons eigen geworden?

Hervormde prediking is in alle liefde, maar ook in alle ernst front durven maken tegen die dingen in leer of leven scheefliggen in de gemeente. Of dat nu een bepaalde mate van lijdelijkheid betreft of een bepaalde mate van geloofsvanzelfsheid.

8.2.6 *Hervormd pastoraat*

En dan nog een enkele opmerking over het pastoraat na 2004. Er dient voor te worden gewaakt dat men pastor is voor heel de gemeente. Voor een ieder in gelijke mate! Voor een student en voor een predikant in een eerste gemeente is het van belang voorzichtig te zijn met het tempo en de regelmaat waarmee in het pastoraat wordt ingezet. De prediking, en op allerlei bezigheden in het winterwerk vragen tijd van bidden en van grondig overwegen en bestuderen. En weest u niet minder voorzichtig met de manier van benaderen van uw gemeenteleden. De volksaard en het karakter dat u typeert, is niet automatisch hetzelfde bij degenen die u op huisbezoek ontmoet.

8.2.6.1 **De kerkenraad**

Dat begint met de kerkenraad waarbinnen u dienen mag. Of in de toekomst dienen zult. Maak geen onderscheid tussen de mannenbroeders. Bejegen hen allen op een zelfde manier. Partijchap wordt zomaar vermoed, en.. is zomaar ontstaan of gevoed door het wekken van de verkeerde schijn. En dat heeft bijna altijd zijn weerslag op het geheel van de gemeente.

Niet zomaar meer bij de ene ouderling op bezoek gaan dan bij de ander dus. Een uitzondering geldt natuurlijk voor de scriba van een kerkenraad. Eenvoudig omdat daar het eerst en het meest zal worden overlegd.

8.2.6.2 **Een oprechte luisterhouding**

Verder is het van belang om voorzichtig te zijn met het tempo en de regelmaat waarmee u in het pastoraat inzet. Diezelfde voorzichtigheid is van belang in de manier van benaderen van uw gemeenteleden. De volksaard en het karakter van de prediker is niet automatisch gelijk aan die van de bevolking in een andere streek van het land, in de gemeente waar hij door de HEERE wordt gesteld. Het vergt tenminste een jaar, om vertrouwd te raken in een gemeente. Een periode waarin voor elk bezoek ruim de tijd dient te worden genomen. Vooral om te luisteren. De nieren van gemeenteleden te proeven, hun hart...

Laat het pastoraat zich allereerst concentreren rondom het Heilig Avondmaal, vervolgens om de Heilige Doop en het doen van belijdenis en rondom het huwelijk. Voor deze kernen in het pastoraat is het noodzaak, dat men grondig thuis is in de Bijbels gereformeerde visie op de genoemde kernen. Zodat men jongeren en ouderen van meet af tot een Bijbelgetrouw gids kan zijn.

8.2.6.3 **Overkomst uit andere kerken**

Gaat het over mensen die uit andere kerken willen overkomen. Ook dat vergt het nodige aan pastorale aandacht. Hoe voornaam dat wordt gevraagd naar de motieven van mensen die willen toetreden tot de gemeente: Heeft men voor Gods aangezicht kunnen besluiten om de eigen kerkelijke gemeente te verlaten? Is men uit eigen initiatief in contact getreden met de eigen kerkenraad? Laat er navraag worden gedaan, met medeweten van de betreffende persoon/personen, bij de kerkenraad van herkomst, of er sprake is van uitoefening van kerkelijke tucht.

Is dat laatste niet het geval. En lijkt men vast besloten om van kerk te veranderen, spoor mensen dan aan om vooraf een tijdlang de kerkdiensten te bezoeken. Daar hoort ook het bijwonen van die diensten bij, waarin de Heilige Doop wordt bediend en het Heilig Avondmaal. Veranderen van kerk en van kerkelijke gemeente gebeurt nogal eens te gemakkelijk. Met alle teleurstellingen van dien. Maar het instellen van een 'wachtermijn', een 'proefperiode' waarna men kan worden teruggewezen, dat heeft geen Hervormde voorgeschiedenis.

8.2.6.4 Pastoraat en tucht

Gaat het over het uitoefenen van tucht in het pastoraat, ook in haar eerste stadium en in haar meest bescheiden vorm, dan dient men zich vooral te richten op hen die ten Avondmaal gaan. Prof. Op 't Hof heeft er terecht de vinger bij gelegd, dat het doen van openbare belijdenis van het geloof in de achterliggende tijd te veel is losgeweekt van de gang ten Avondmaal. Dat maakt het uitoefenen van tucht over hen die belijdenis deden maar niet ten Avondmaal gaan anders, enigszins oneigenlijk. Men heeft dan nog al eens belijdenis gedaan van het geloof, zonder te verlangen dan wel te komen tot het belijden van hun geloof.

Gaat het over het uitoefenen van kerkelijke tucht, ook in haar meest voorzichtige vorm, dan zal steeds nodig zijn dat een en ander zich voltrekt in samenhang met uw kerkenraad. Samen biddend overwegen en aftasten wat wijs is, wat de eer van God dient, wat iemand terug zou kunnen brengen waar hij of zij zijn moet. Tucht oefenen is immers iets van de trekkende ernstige liefde van Christus vertonen, ten einde mensen die overboord zijn geraakt, weer binnen te halen! Dat vraagt geduld, lankmoedigheid, op een bepaalde manier traagheid van handelen. Verwijdering is zo veroorzaakt. Maar iemand terugbrengen in de schoot van de gemeente, op het spoor van Gods heilig Woord, dat is zo eenvoudig niet.

8.2.6.5 Al met al vooral een praktisch betoog.

Hopelijk dient het als een onderstreping daarvan, dat Hervormd predikant zijn zo eenvoudig niet is. Dat geldt trouwens voor predikant zijn in elke kerk.

Hoezeer onderstreept dat het belang van het gebed. Persoonlijk en ambtelijk. En in samenhang daarmee onderstreept het het belang van het gelovig in Christus zijn. Zonder Hem kunnen wij niets doen. Niets dat de eer van God bedoelt. Niets dat de gemeente bouwt.

Woudenberg, C.J.P. van der Bas. V.D.m.